

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ 7

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1938

ΤΕΥΧΟΣ Δ.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΝ ΑΓΟΡΑΝ

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΤΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟ - ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ὑπό

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Σ. ΓΙΟΧΑΛΑ, Μ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ καὶ Κ. ΜΟΣΚΩΦ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Τὸ καθόλου ζήτημα τῆς διαθέσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν καὶ εἰδικώτερον τὸ πρόβλημα τῆς καλλιτέρας χρησιμοποιοῦσεως τῶν ἀγορῶν διαθέσεως τῶν καπνῶν τούτων καὶ τῆς ἐξευρέσεως νέων, ἀποτελοῦν, ἀναντιρρήτως, τὰ σημαντικώτερα τῆς —κοινωνικῆς καὶ ἰδιωτικῆς— καπνικῆς οἰκονομίας τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ καὶ τῆς καθόλου γεωπονικῆς, ἀκόμη δὲ καὶ τῆς ὅλης ἐθνικῆς οἰκονομίας τῆς. Ἡ ἐξακρίβωσις δὲ καὶ ἡ ὀρθὴ ἐκτίμησις τῶν ὑφισταμένων πραγματικῶν δεδομένων καὶ, ἢ προσήκουσα τοῦ εἰρημένου προβλήματος ἐπίλυσις, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν προαναφερθεισῶν οἰκονομιῶν εὐεργετικωτάτην θὰ εἶχεν ἐπίδρασιν, ἀλλὰ καὶ ἀξιόλογον τόνωσιν τῶν δημοσίων τῆς Χώρας ταύτης οἰκονομικῶν αὐτομάτως θὰ συνεπέφερον.

Δι' ἃ, τὸ θέμα τοῦτο καὶ τὰ συναφῆ προβλήματα εἶχον ἀπασχολήσει ἡμᾶς, κατὰ καιρούς, ἓνα ἕκαστον ἰδιαιτέρως, ἀπὸ τῆς οἰκείας σκοπιᾶς του.

Ἐφορμὴν ὁμῶς διὰ τὴν ἐκπόνησιν καὶ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρούσης πληρεστέρας εἰδικῆς μελέτης —τῆς ἀφορώσης εἰς τὴν Βρετανικὴν ἀγορὰν— παρέσχεν ἡμῖν ἢ ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσ-

σαλονίκη Ἑλληνο - Ἀγγλικοῦ Συνδέσμου τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἀναπτυσσομένη, ἀπό τινος. ἔντονος καὶ συστηματικῆ προσπάθεια πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τῶν δύο τούτων Χωρῶν⁽¹⁾.

* *

Δεδομένου ὅτι, ἐξ ὧσων τοῦλάχιστον γνωρίζομεν, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἔχει κατὰ τὸ παρελθὸν δημοσιευθῆ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ τούτου θέματος παρ' ἄλλων⁽²⁾, διὰ τὴν διατύπωσιν τῆς μελέτης ταύτης ἐχρησιμοποίησαμεν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν — τὰ ἐν τοῖς εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης μνημονευόμενοις περιοδικοῖς καὶ στατιστικαῖς δελτίοις— στατιστικὰ καὶ συναφῆ μόνον στοιχεῖα· καί, πρώτης κυρίως χειρὸς πληροφορίας, ἃς προσωπικῶς εἶχομεν, κατὰ καιρούς, συγκεντρώσει, τελευταίως δὲ συνεπληρώσαμεν δι' ἀπ' εὐθείας ἐπαφῆς μετὰ τῶν ἀρμοδίων.

Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων, ἰδιαιτέραν ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν μνείαν: τοῦ Γραφείου Προστασίας Καπνοῦ Θεσσαλονίκης, τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς ἰδίας πόλεως, τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης καί, τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Μεγάλως ἐπίσης συνέδραμον τὸ ἔργον ἡμῶν καὶ οἱ κ. κ. Γ. Χατζηγεωργίου, καπνέμπορος καὶ Χ. Μητακίδης, γεωπόνος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Πρὸς τούτους, ὡς καὶ πρὸς πάντας τοὺς καθ' οἷονδήποτε τρόπον διευκολύναντας ἡμᾶς εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῆς μελέτης ταύτης, ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν.

Ἐν Θεσσαλονίκη, τῇ 2α Ὀκτωβρίου 1938.

(1) Ὁ προαναφερθεὶς Ἀγγλο - Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος — ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως θεμελιώσῃ τὴν προσπάθειάν του ἐπὶ βάσεων ἐλλόγων, ἐπιστημονικῶν, ἐδραίων— ἀνέθεσε, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1938, τὴν μελέτην τοῦ ὅλου ζητήματος τῶν Ἑλληνο - Βρετανικῶν οἰκονομικῶν σχέσεων εἰς ἀρμοδίαν τετραμελῆ ἐπιτροπὴν, ἐξ ἐνὸς εἰδικοῦ ἐπιστήμονος (γεωπόνου - οἰκονομολόγου), ἐνὸς τραπεζικοῦ, ἐνὸς εἰσαγωγέως Βρετανικῶν προϊόντων καὶ ἐνὸς ἐξαγωγέως καπνῶν εἰς Μεγάλην Βρετανίαν. Ἀπετελέσθη δὲ αὕτη ἐκ τῶν δημοσιευόντων τὴν παροῦσαν μελέτην, μὲ ἐισηγητὴν τὸν πρῶτον.

(2) Ἀφοῦ, καὶ ἡ, ἀξιόλογος κατὰ τὰ ἄλλα, μελέτη τοῦ προσφάτως — ἐντολῇ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως— ἐπιτοπίως μελετήσαντος τὰ πραγματικὰ δεδομένα καὶ τὰ προβλήματα τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, γεωπόνου - οἰκονομολόγου P. G. Minneman, ἐντελῶς παρεμπιπτόντως ἀναφέρει ἐλάχιστά τινα περὶ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν.

Ι. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Α'. Ἡ ἐξέλιξις τῶν Ἑλληνο - Βρεττανικῶν Ἐμπορικῶν Σχέσεων.

1. Γενικαὶ παρατηρήσεις

Πλεῖστοι παράγοντες, ἴδια ὅμως ἢ γεωγραφικὴ θέσις καὶ ἡ φύσις τῆς παραγωγῆς, συνετέλεσαν ὥστε, μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος, χώρας μὲ οἰκονομίαν κατὰ βάσιν γεωπονικὴν καὶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, χώρας κυρίως βιομηχανικῆς, νὰ ἀναπτυχθοῦν στεναὶ ἐμπορικαὶ συναλλαγαί.

Αἱ μετὰ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου οἰκονομικαὶ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος, ἐν τούτοις, δὲν ἀναφέρονται μόνον εἰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἀλλὰ καὶ εἰς τραπεζικὰς, ἀσφαλιστικὰς, ναυτιλιακὰς καὶ δανειακὰς. Εἶναι γνωστὸν δὲ ὅτι, ἀπὸ αἰῶνος, ἡ Ἑλλάς δανεῖζεται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς χρηματαγορᾶς.

Αἱ Ἑλληνο - Βρεττανικαὶ συναλλαγαί, ἄλλοτε σημαντικαί, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη βαίνουν περιοριζόμεναι.

Τὸ εἰδικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, κατὰ τὴν τελευταίαν 24ετίαν 1914 - 1937, ἔχει ὡς ἀκολουθῶς :

	ΕΙΣΑΓΩΓΗ Βρεττανικῶν προϊόντων εἰς Ἑλλάδα		ΕΞΑΓΩΓΗ Ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς Μεγ. Βρεττανίαν		Ἴσοζύγιον + ἢ -
	Δραχ.	% Συνόλου	Δραχ.	% Συνόλου	
1914	65.103.652	20,42	44.819.222	25,10	- 20.284.430
1915	50.815.488	17,56	55.624.529	25,48	+ 4.809.041
1916	53.076.972	13,29	49.047.801	31,68	- 4.029.171
1917	13.735.343	6,16	29.559.833	26,25	+ 15.824.490
1918	84.255.201	11,48	82.940.340	27,94	- 1.314.861
1919	410.774.218	26,46	193.358.656	25,30	- 217.415.562
1920	531.891.196	24,43	135.666,848	19,77	- 396.204.348
1921	294.307.282	16,68	200.426.640	21,23	- 93.880.642
1922	443.379.312	13,99	424.802.709	17,07	- 18.576 603
Μ. Ο. 1914 - 22	216.370.960	18,32	135.140.730	20,81	- 81.230.230

	ΕΙΣΑΓΩΓΗ Βρετανικῶν προϊόντων εἰς Ἑλλάδα		ΕΞΑΓΩΓΗ Ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς Μεγ. Βρετανίαν		Ἴσοζύγιον + ἢ -
	Δραχ.	% Συνόλου	Δραχ.	% Συνόλου	
1923	859.951.000	14,15	703.570.000	27,65	— 156.361.000
1924	1.273.163.000	15,84	480.115.000	14,70	— 793.048.000
1925	1.533.367.000	15,07	621.384.000	13,58	— 911.983.000
1926	1.153.968.000	11,58	633.666.000	11,65	— 520.302.000
1927	1.702.328.000	13,51	691.147.000	11,44	— 1.011.181.000
1928	1.795.924.000	14,46	827.746.000	13,07	— 968.178.000
1929	1.688.368.000	12,72	815.674.000	11,72	— 872.694.000
1930	1.382.636.000	13,14	748.406.000	12,51	— 634.230.000
1931	1.152.587.000	13,15	629.397.000	14,97	— 523.190.000
1932	1.076.440.000	13,65	1.113.059.000	23,35	+ 36.619.000
1933	1.209.904.000	14,31	973.464.000	18,92	— 236.440.000
1934	1.469.785.000	16,72	952.306.000	17,40	— 517.479.000
1935	1.657.897.000	15,52	897.099.000	12,63	— 760.798.000
1936	1.888.711.000	16,11	899.227.000	12,19	— 989.484.000
1937	1.667.527.000	11,00	922.564.000	9,65	— 745.059.000
Μ. Ο. 1923 - 37	1.436.282.130	13,93	793.874.060	14,05	— 642.408.070

Κατὰ μέσον ὄρον τῶν ἐτῶν 1914 - 1922 αἱ ἐκ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου εἰσαγωγαὶ τῆς Ἑλλάδος ἀνήρχοντο εἰς τὰ 18,32% (δραχ. 216.370.960) τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν τῆς καὶ αἱ εἰς τοῦτο Ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ εἰς τὰ 20,81% (δραχμ. 135.140.730) τοῦ συνόλου. Κατὰ μέσον ὄρον τῆς τελευταίας δεκαετίας (1927 - 1936) τὰ ποσοστὰ ταῦτα εἶναι 13,83% διὰ τὰς εἰσαγωγὰς καὶ 13,55% διὰ τὰς ἐξαγωγὰς. Σημαντικωτάτη ἄρα εἶναι ἡ παρατηρουμένη ἐλάττωσις.

Ἡ Ἑλλάς ἐξάγει εἰς Μεγάλην Βρετανίαν κατὰ πρῶτον λόγον σταφίδα καὶ μεταλλεύματα (λευκόλιθον, χρωμίτην, βωξίτην, σμύριδα), δευτερευόντως δὲ ἄλλα (γεωπονικὰ κυρίως) προϊόντα (σῦκα ξηρά, ἔλαιον καὶ ἐλαίας, κοκκάρι, ξυλοκέρατα). Εἰσάγει δὲ ἐκ ταύτης γαιάνθρακας, μέταλλα καὶ εἴδη ἐκ μετάλλων, νήματα καὶ ὑφάσματα, χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα καὶ ρέγγας.

Τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος ἰσοζύγιον μετὰ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ἦτο ἀνέκαθεν παθητικόν. Κατὰ μέσον ὄρον τῶν 1914 - 1922 ἡ ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν τῆς πρώτης ὑπερέβαινε τὴν τῶν ἐξαγωγῶν τῆς κατὰ 80.000.000 δραχ. περίπου ἐτησίως. Ἡ

διαφορὰ αὕτη ἐκυμάνθη μεταξύ 700.000.000 καὶ 1.000.000.000 δρχ. τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἰδιαιτέρας δὲ προσοχῆς ἀξία εἶναι ἢ —ἐκ τοῦ ἀμέσως κατωτέρω παρατιθεμένου πίνακος ἐμφαινόμενη— συνεχῆς αὔξεις τοῦ παθητικοῦ, εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος, ὑπολοίπου τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν συναλλαγῶν ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐντεῦθεν καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, (¹) μὲ ἐλαφρὰν μόνον βελτίωσιν κατὰ τὸ 1937, συγκρινόμενον πρὸς τὸ 1936.

Ἔτη	Εἰσαγωγή	Ἐξαγωγή	Διαφορὰ (Εἰσαγωγῆς Ἐξαγωγῆς)
εἰς χιλιάδας δραχμῶν			
1933	1.029.904	973.059	— 236.440
1934	1.469.785	952.306	— 517.479
1935	1.657.897	897.099	— 760.798
1936	1.888.711	899.227	— 989.484
1937	1.667.027	922.468	— 745.059

Τὸ παθητικὸν τοῦτο ὑπόλοιπον, εἰς ὃ δέον νὰ προστεθοῦν τὰ ἀσφάλιστρα, διάφοροι πληρωμαὶ διὰ ναυπηγικὰς καὶ ἄλλας ἐργασίας, ὡς καὶ τὰ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δανείων ποσά, ἐξωφλεῖτο εὐχερῶς, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀνταλλαγῶν, τῶν συμψηφισμῶν (clearings) καὶ τῶν ποικίλων περιορισμῶν, διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ ὑπολοίπου τοῦ μὲ ἄλλας χώρας καὶ ἰδίᾳ μετὰ τῆς Γερμανίας ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ διὰ τῶν ἀδήλων πόρων καὶ δανείων.

Ἄλλ' ἐνῶ παλαιότερον ἢ παθητικότης τοῦ ἐμπορικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἰσοζυγίου δὲν ἀπετέλει σπουδσιόν μειονέκτημα, σήμερον —μὲ τὴν ἀδυναμίαν συναλλαγματικῶν μεταφορῶν (transports), λόγῳ τῶν ἀνταλλαγῶν καὶ συμψηφισμῶν, τὴν μείωσιν τῶν ἀδήλων πόρων καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν δανείων— αὕτη ἀποτελεῖ σοβαρὸν ἐμπόδιον διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν συναλλαγῶν.

Ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῶν συμβάσεων ἀνταλλαγῆς καὶ συμψηφισμοῦ —ἰδίᾳ δὲ ἐκ τῶν Ἑλληνο-Γερμανικῶν— καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν πολυαρίθμων καὶ ποικίλων περιορισμῶν τοῦ

(¹) Ἄφ' ἧς δηλ. ἐδημιουργήθησαν (1932) αἱ γνωσταὶ δυσχέρειαι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν συναλλαγῶν.

ἐμπορίου, ἡ θέσις τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος —ὡς ἐκ τῶν κάτωθι ἀριθμῶν καταφαίνεται— παραμένει γενικῶς σχεδὸν στάσιμος σημειωθείσης ἐλαφρᾶς μόνον αὐξήσεως εἰς τὸ σκέλος τῶν εἰς Ἑλλάδα Βρετανικῶν εἰσαγωγῶν (20-25 %) ἐνῶ, ἀντιθέτως, κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, αἱ μὲν ἐκ Γερμανίας εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγαὶ ἤρξαντο πατὰ 250 % περίπου, αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ εἰς Γερμανίαν ἐξαγωγαὶ κατὰ 150 %.

	1929		1933		1934		1935		1936		1937	
	% τοῦ συνόλου											
	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.	Εἰσ.	Ἐξ.
Ἑνωμένον Βασίλειον	12,55	11,83	14,35	18,94	16,72	17,40	15,52	12,63	16,11	12,19	10,97	9,65
Γερμανία	9,41	23,10	10,25	17,86	14,68	22,48	18,69	29,70	22,37	36,43	27,19	30,97

Οὕτω, ἡ Γερμανία καταλαμβάνει ὄλον ἐν μεγαλειτέραν θέσιν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος (εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τε καὶ τὴν ἐξαγωγὴν), εἰς βάρος τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου καὶ ἐτέρων τινῶν κρατῶν συναλλασσομένων μὲ ἐλεύθερον συνάλλαγμα. (1)

2. Εἰδικώτεραι παρατηρήσεις

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ διάφορα προϊόντα εἰδικώτερον, ἔχομεν νὰ διατυπώσωμεν τὰς ἀκολουθοῦσας παρατηρήσεις :

α) Ἐξαγωγή εἰς Μεγάλην Βρετανίαν :

αα) Σταφίς : Ἡ ἐξαγωγή τῆς σταφίδος εἰς τὸ Ἑνωμένον Βασίλειον παρέμεινε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σχεδὸν σταθερά, κυμαινομένη μεταξὺ τῶν 50.000—55.000 τόννων, ἀξίας 700—800 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ Μεγάλη Βρετανία ἀπορροφᾷ τὰ 50—60 % τῆς συνολικῶς ἐξαγομένης σταφίδος ἐξ Ἑλλάδος. Ἀντιπροσωπεύει δὲ ἡ σταφίς 81,85 % τοῦ συνόλου τῶν εἰς τὸ Ἑνωμένον Βασίλειον ἐξαγωγῶν τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ἑπταετίαν 1931-1937.

(1) Ἑνωμένα Πολιτεῖαι, κ.λ.π.

Ἐξαχθεῖσα σταφίς εἰς τὸ Ἡνωμ. Βασίλειον ἐξ Ἑλλάδος.

Ἔτη	Κορινθιακὴ		Σουλτανίνα καὶ Ροζακιά		Σύνολον	
	Ποσότης (τόννοι)	Ἀξία (χιλ. δραχ.)	Ποσότης (τόννοι)	Ἀξία (χιλ. δραχ.)	Ποσότης (τόννοι)	Ἀξία (χιλ. δραχ.)
1931	43.268	250.928	3.285	58.024	46.553	578.952
1932	47.005	705.322	6.584	116.858	53.589	822.180
1933	42.237	737.745	5.828	84.101	48.065	821.846
1934	50.114	748.187	5.768	101.496	55.882	849.642
1935	42.540	581.459	9.553	115.046	52.093	696.505
1936	49.246	653.881	6.081	94.187	55.327	748.088
1937	44.268	612.142	5.005	97.968	49.273	710.611

Ποσοστὰ % ἐξαχθείσης εἰς τὸ Ἡνωμ. Βασίλειον Ἑλλήν. σταφίδος

	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
α) τοῦ συνόλου ἐξαχθείσης ποσότης ἑλλήν. σταφίδος	58,35	61,06	50,22	56,75	51,42	54,87	43,45
β) τῆς συνολ. ἀξίας τῶν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον ἐξαγωγῶν τῆς Ἑλλάδος	91,98	73,87	84,42	89,22	77,64	83,19	77,03

ββ) Μεταλλεύματα: Εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν ἐξάγονται κυρίως ἐξ Ἑλλάδος: χρωμίτης, βωξίτης, λευκόλιθος καὶ σμύρις. Ἡ ἐξαγωγή μεταλλευμάτων εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον, κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, ἔχει διπλασιασθῆ· ἐνῶ, ἢ εἰς Γερμανίαν ἔχει σχεδὸν ἐννεαπλασιασθῆ, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων ἀριθμῶν καταδεικνύεται:

	Ἡνωμ. Βασίλειον (χιλιάδες δραχ.)	Γερμανία (χιλιάδες δραχ.)
1929	14.229	18.987
1933	20.815	19.167
1934	26.000	17.065
1935	25.723	45.837
1936	48.731	96.340
1937	57.257	179.706

γγ) Λοιπὰ Προϊόντα: Ἡ ἀξία τῶν εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν ἐξαγομένων λοιπῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων κυμαίνεται μεταξύ 75 - 150 ἑκατομμυρίων δραχμῶν⁽¹⁾. Τὰ κυριώτερα δὲ

(¹) 1933: 130.803 χιλιάδες δραχ., 1934: 76.664, 1935: 151.863, 1936: 102.428, 1937: 154.600.

τούτων εἶναι ὁ καπνός, αἱ ἐλαῖαι καὶ τὰ ἐλαιώδη προϊόντα, οἱ τάπητες καὶ τὰ ρητινώδη προϊόντα.

β) Εἰσαγωγὰ ἐκ Μεγάλῃς Βρετανίας :

αα) Γαιάνθρακες καὶ κώκ: Αἱ ἐκ Μεγάλῃς Βρετανίας εἰσαγωγὰ γαιανθράκων καὶ κώκ παρουσιάζουν μείωσιν· ἐνῶ, ἀντιθέτως, ἠύξησαν αἱ εἰσαγωγὰ τῶν προϊόντων τούτων ἐκ χωρῶν μεθ' ὧν ὑπάρχει clearing (Γερμανία, Ε.Ε.Σ.Δ., Πολωνία).

ααα) Εἰσαγωγὰ γαιανθράκων ἐν Ἑλλάδι

	1929		1933		1934	
	τόννοι	Ἀξία χιλ.δρχ.	τόννοι	Ἀξία χιλ.δρχ.	τόννοι	Ἀξία χιλ.δρχ.
Ἑνωμέν. Βασίλειον	509.863	270.488	86.212	69.994	157.065	105.526
Γερμανία	36.630	17.699	30.189	30.189	79.698	50.847
Ε.Σ.Σ.Δ. (Ρωσσία)	152.833	66.554	291.047	291.047	300.302	155.157
	1935		1936		1937	
Ἑνωμέν. Βασίλειον	173.440	107.591	130.507	88.457	122.284	112.595
Γερμανία	191.635	110.749	335.357	191.652	527.935	395.105
Ε.Σ.Σ.Δ. (Ρωσσία)	249.795	131.915	258.075	140.068	146.211	95.450

βββ) Εἰσαγωγὰ κώκ :

	1929		1933		1934	
	τόννοι	Ἀξία (χιλ. δρ.)	τόννοι	Ἀξία (χιλ. δρ.)	τόννοι	Ἀξία (χιλ. δρ.)
Ἑνωμένον Βασίλειον	23.381	18.203	13.771	10,898	17.239	12.055
Γερμανία	3.949	3.120	1.529	1.003	24.631	16,694
	1935		1936		1937	
Ἑνωμένον Βασίλειον	6.402	4.227	3.439	2.525	3.830	2.833
Γερμανία	34.745	23.857	46.555	32.138	66.948	59.862

ββ) Ἑλαια καὶ λίπη λιπάνσεως: Ἡ ἐκ Μεγάλῃς Βρετανίας εἰσαγωγή λιπαντικῶν οὐσιῶν ἔχασε σημαντικὸν ἔδαφος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Οὕτω, ἐνῶ ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου εἰσήχθησαν τὸ 1933 τοιαῦτα προϊόντα ἀξίας 8,9 ἑκατομμυρίων δρχ. (καὶ 11,3 ἑκατομμυρίων τὸ 1934), τὸ 1937 εἰσήχθησαν μόνον 3,5 ἑκατομμυρίων δρχ.· ἐκ παραλλήλου, ἐκ Γερμανίας εἰσήχθησαν τὸ 1933 ἀξίας 2,6 ἑκατομμυρίων δρχ. διὰ νὰ φθάσουν τὰ 16,1 ἑκατομμύρια δρχ. τὸ 1937.

γγ) Μένταλλα καὶ εἴδη ἐκ μετάλλων (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μηχανημάτων): Ἡ εἰσαγωγή τῶν προϊόντων τούτων σημειοῖ πτώσιν⁽¹⁾ πρὸς ὄφελος πάντοτε τῆς Γερμανίας. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἔτη	Ἑνωμένον Βασιλεῖον	Γερμανία
	εἰς χιλιάδας δραχμῶν	
1929	308.107	466.336
1933	163.082	305.797
1934	189.789	567.607
1935	205.443	909.457
1936	179.348	1.104.455
1937	160.629	1.529.900

δδ) Νήματα καὶ ὑφάσματα: Τὰ εἴδη ταῦτα ἐθίγησαν ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἄλλα προϊόντα⁽²⁾. Σημαντικὴ ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶναι ἡ εἰσαγωγή ἰδίως ὑφασμάτων ἐκ Γερμανίας.

εε) Χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα: Καὶ τούτων ἡ εἰσαγωγή ἐπλήγη ἐκ τῶν περιορισμῶν⁽³⁾. Ἡ ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου εἰσαγωγή τῶν προϊόντων τούτων ηὔξηθη ἀπὸ 65,5 ἑκατομ. δρχ. τὸ 1933 εἰς 140,8 τὸ 1935, διὰ νὰ καταπέσῃ εἰς 111 ἑκατομμύρια τὸ 1937· ἐνῶ, ἡ ἐκ Γερμανίας εἰσαγωγή ἀπὸ 116 ἑκατομμύρια τὸ 1933 ηὔξηθη εἰς 302 ἑκατομμύρια τὸ 1937.

στστ) Ρέγγες: Ἡ εἰσαγωγή ρεγγῶν παρέμεινε σταθερὰ· κυμαινομένη περίξ τῶν 30 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἄνω τῶν 90% τῶν εἰσαγομένων ρεγγῶν προέρχονται ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου.

(1) Ἐμειώθη σημαντικῶς ἡ εἰσαγωγή λευκοσιδηρῶν πλακῶν· αἰτινες, πρότερον προήρχοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου.

(2) Εἰσαγωγὰ ἐκ Μεγ. Βρετανίας: 1629: 697,315 χιλ. δρχ., 1933: 705.576, 1934: 858,809, 1935: 959.458, 1936: 1.082.900 1937: 959.962.

(3) Εἰδικώτερον: Τὸ Ἀνθρακικὸν Νάτριον καὶ τὸ Καυστικὸν Νάτριον, κατόπιν τῶν τελευταίως θεσπισθέντων περιορισμῶν, δὲν δύναται πλέον νὰ εἰσαχθοῦν εἰς Ἑλλάδα ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου. Ὁ θεικὸς χαλκός, ὅστις μέχρι τοῦ 1938 ἀποκλειστικῶς εἰσήγετο ἐκ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου, εἰσάγεται σήμερον ἐξ ἴσου ἐκ Γερμανίας, Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ Ἰταλίας.

Β'. Αἱ δανειακαὶ — πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν — ὑποχρεώσεις τῆς Ἑλλάδος

Ἔτερον πραγματικὸν δεδομένον τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν οἰκονομικῶν σχέσεων, ἰδιαιτέρας χρῆζον προσοχῆς, εἶναι: αἱ πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν δανειακαὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεώσεις· ἀνερχόμεναι εἰς 55 περίπου ἑκατομμύρια λιρῶν Στερλινῶν. Ἐναντι τῶν τόκων τῶν δανείων τούτων, ὡς γνωστόν, ἡ Ἑλλάς καταβάλλει 40% εἰς τοὺς ὁμολογιούχους· εἶναι δὲ πασίγνωστοι αἱ μεταξὺ τῶν τελευταίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑφιστάμεναι διαφοραί.

Γ'. Προβλέψεις καὶ ἐνδείξεις

1. Αἱ προβλέψεις

Οὕτω ἔχουν σήμερον, χονδρικῶς καὶ ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς, αἱ Ἑλληνο-Βρεττανικαὶ ἐμπορικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ σχέσεις. Ἡ διατήρησις τῆς παρούσης καταστάσεως, οὐ μόνον βελτίωσιν τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν οἰκονομικῶν σχέσεων δὲν προοιωνίζεται, ἀλλὰ μοιραίως προδικάζει τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω ἐξέλιξιν τούτων.

2. Τὸ συμφέρον τῶν δύο χωρῶν

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Μεγάλης Βρετανίας ἐμπορίου, ἐξ ἄλλου, παρουσιάζει — καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἀκόμη — σημαντικώτατα πλεονεκτήματα καὶ διὰ τὰς δύο χώρας.

Ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπόψεως, ἡ προαγωγή τῶν Βρεττανο-Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν θὰ ἐξήλειφε τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ της μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἰσοζυγίου, καὶ βαίνουσα περαιτέρω, θὰ ἠῦρυνε τὸ περιθώριον ἀναπτύξεως τῆς γεωπονικῆς τῆς χώρας οἰκονομίας καὶ τοὺς ὀρίζοντας τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου ἐπὶ μεγίστη οἰκονομικῇ καὶ γενικωτέρᾳ ὠφελείᾳ τῆς χώρας· ἐνῶ, ἐξ ἄλλου, εἶναι προφανῆ τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα θὰ συνεπήγετο ἡ ἀνάπτυξις τῶν συναλλαγῶν μὲ χώραν ὑγιᾶς ἔχουσαν νόμισμα, ὡς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Μεγάλη Βρεττανία, σημαντικὰ θὰ εἶχε νὰ προσπορισθῇ ὠφέλη ἐκ τῆς, κατόπιν τῆς εἰρημένης τῶν σχέσεων ἐξελιξεως, μελλούσης νὰ προκύψῃ αὐξήσεως τῶν εἰς Ἑλλάδα ἐξαγωγῶν της βιομηχανικῶν προϊόντων (καὶ ἰδίᾳ μηχανημά-

των), προτιμήσεως τῶν ναυπηγείων τῆς καὶ διευκολύνσεως τῆς τακτοποιήσεως τῶν πρὸς ταύτην δανειακῶν τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεώσεων, ἐν περιπτώσει ἀξιολόγου αὐξήσεως τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰσαγωγῶν (1).

Ἡ ταχεῖα, ἄρα, ἔλλογος καὶ δικαία ρύθμισις τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν ἐμπορικῶν σχέσεων θὰ ἀπέβαινε εὐεργετικωτάτη δι' ἀμφοτέρας τὰς ἐνδιαφερομένης Χώρας.

3. Αἱ δυνατότητες Ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν εἰς Μεγάλην Βρεττανίαν.

Περὶ σημαντικῆς αὐξήσεως τῆς εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον ἐξαγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς σταφίδος, δὲν δύναται νὰ γίνη λόγος, τό γε νῦν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ συναγωνισμοῦ τῆς Αὐστραλιανῆς σταφίδος. Εὐκτέον ὅμως θὰ ἦτο ὅπως, τὸ προϊόν τοῦτο διατηρήσῃ τοῦλάχιστον τὴν σημερινὴν θέσιν του ἐν τῇ Βρεττανικῇ ἀγορᾷ.

Ἐπιδεκτικὴ αὐξήσεως εἶναι ἡ ἐξαγωγή μεταλλευμάτων καὶ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ. Ταῦτα ὅμως θὰ ἀντιπροσωπεύουν πάντοτε μικρὰν σχετικῶς ἀξίαν. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ καὶ διὰ πλεῖστα ἄλλα ἑλληνικὰ ἐξαγωγικὰ προϊόντα, ὡς αἱ ἐλαῖαι καὶ τὸ ἐκ τούτων ἔλαιον (2), οἱ τὰ πη-

(1) Πρβλ. σχετικῶς: τὴν ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1938, πρὸς τοὺς «Times» ἐπιστολὴν τῶν κ. κ. Hambro καὶ d' Erlanger, τὴν ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1938 τοῦ Λόρδου Sempill, ὡς καὶ τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῆς εἰρημένης ἡμερίδος ἐν οἷς τονίζεται ὅτι, ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν τῆς τακτοποιήσεως τοῦ ζητήματος τῶν πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν Ἑλληνικῶν χρεῶν ἢ, κατόπιν προσηκούσης ρυθμίσεως, ἀνάπτυξις τοῦ Ἑλληνο-Βρεττανικοῦ ἐμπορίου καί, ὅτι οὐδαμῶς τὸ τοιοῦτον θέλει δημιουργήσῃ δυσχερείας εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐλάχιστου ποσοστοῦ ὅπερ ἡ αὐξήσις τῶν Ἑλληνικῶν εἰς Μεγάλην Βρεττανίαν εἰσαγωγῶν θὰ ἀντιπροσώπευεν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν εἰς τὴν χώραν ταύτην πραγματοποιουμένων εἰσαγωγῶν.

(2) Οὗ αἱ εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἄμεσοι Ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν κυμαίνονται μεταξὺ 11 καὶ 25 ἑκατομμυρίων δραχμῶν σημαντικαὶ ὅμως ποσότητες ἐξάγονται καὶ τῇ μεσολαβῆσει τῆς Ἰταλικῆς ἀγορᾶς. Ἐὰν μάλιστα, αἱ Ἑλληνικαὶ ἐσοδεῖαι τοῦ 1935—1936 καὶ 1936—1937 δὲν ἦσαν τόσον πενιχραὶ, θὰ εἶχεν ἴσως συντελεσθῇ σημαντικὴ πρόοδος ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου· διότι, ἡ εὐκαιρία τῶν κατὰ τῆς Ἰταλίας «κυρώσεων» ἦτο ἀρίστη διὰ τὴν εὐρυτέραν εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον διάδοσιν τῶν τυποποιημένων Ἑλληνικῶν ἐλαίων.

τες⁽¹⁾, τὰ ξηρὰ σῦκα⁽²⁾, καὶ ἄλλοι καρποὶ τὰ ρητινώδη προϊόντα⁽³⁾, τὸ κοκκάρι, κ. ἄ. τινα.

Ἐπιδεκτικαὶ αὐξήσεως εἶναι καὶ αἱ εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἐξαγωγαὶ —ἐκλεκτῶν τινων ἰδίᾳ τύπων— ἑλληνικῶν οἴνων (Μαυροδάφνη, Σάμου κ.λ.π.)⁽⁴⁾ ἴσως δὲ καὶ οἴνο-πνευματωδῶν ποτῶν. Ὀφείλομεν ὅμως νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν δύο τινὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου: ἄφ' ἑνὸς μὲν τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας θὰ ἐνεφάνιζεν ἡ ἐκτόπισις τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας, ἐκ τῆς βρεττανικῆς ἀγορᾶς, ἄφ' ἑτέρου δὲ τὸ ὅτι, ὁ οἴνος —ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ— θεωρεῖται εἶδος πολυτελείας, δι' ὃ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ προϊόντος τούτου γενησομένης προσπαθείας δὲν δύνανται νὰ ᾧσιν σημαντικά.

Ἀπ' ἐναντίας, ἀξιόλογοι διαφαίνονται δυνατότητες διὰ τὴν σημαντικὴν ἐπαύξησιν τῶν εἰς Μεγάλῃ Βρεττανίαν ἐξαγωγῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ καπνοῦ. Δεδομένου δὲ ὅτι, τὸ προϊόν τοῦτο, ἀντιπροσωπεῖον τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ συνόλου τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Ἑλλάδος, —ἀντιπροσωπεῖον τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ συνόλου τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγωγῶν τῆς— καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῆς διαθέσεως ἐκ τοῦ εἰρημένου προϊόντος ποσοστοῦ ὀλίγων ἑκατοστῶν τῆς ὅλης ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ καπνικῆς καταναλώσεως σημαντικωτάτην θὰ συνεπήγετο βελ-

(1) Ἡ ἀξία τῶν εἰς Μεγάλῃ Βρεττανίαν εἰσαγωγῶν τῶν ὁποίων, ἀνέρχεται νῦν εἰς 10 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν.

(2) ὦν, παρὰ τὰς κατόπιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Ὀττάβας δημιουργηθείσας εὐνοϊκᾶς διὰ τὰς κτήσεις συνθήκας καὶ δυσμενεῖς διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐξάγονται ἀκόμη ἀξίας ὑπερβαίνουσας τὰ 10 ἑκατομμύρια δραχμῶν (1937).

(3) ὦν αἱ ἐξαγωγαὶ εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον φθάνουν τὰ 5,5 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

(4) Ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν Γλεύκους καὶ Οἴνων εἰς Μ. Βρεττανίαν

Μέσος ὄρος	Γλεύκος		Οἶνοι		Σύνολον	
	τόννοι	χιλ. δρχ.	τόννοι	χιλ. δρχ.	τόννοι	χιλ. δρχ.
1920 - 24	158	366	1.962	4.742	2.120	5.108
1925 - 29	664	3.483	6.328	21.116	6.993	24.598
1930 - 37	1.061	6.084	1.579	5.116	2.640	11.200
1937	1.451	8.821	206	1.528	1.747	10.349

τίωσιν τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας, εὐλόγως δυνάμεθα νὰ προδοκῶμεν, ἐκ τῆς εἰρημένης ἐπαυξήσεως, τὴν δημιουργίαν βάσεως ἀξιολόγου μελλοντικῆς προαγωγῆς τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν συναλλαγῶν. Δι' ὃ καί, ἰδιαίτερος θέλει ἐπασχολήσῃ ἡμᾶς τὸ προϊόν τοῦτο εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἐν τοῖς ἐπομένοις.

II. Η ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΓΕΝΙΚΩΣ ΕΝ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ

Α'. Αἱ Εἰσαγωγαί.— Ἡ Κατανάλωσις

1. Αἱ εἰσαγωγαί: Ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ σχεδὸν δὲν καλλιεργεῖται ὁ καπνός, ἐνῶ, ἐξ ἄλλου, ἡ ἐπικράτεια αὕτη τὴν πρώτην κατέχει σειρὰν μεταξὺ τῶν εἰσαγωγέων καπνοῦ χωρῶν, εἰς τὴν παγκόσμιον καπνικὴν ἀγορὰν,

Αἱ εἰσαχθεῖσαι ποσότητες καπνοῦ ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς, διὰ τὰ ἔτη 1932-1937:

Εἰσαγωγή καπνῶν ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ

Χῶραι προελεύσεως	1932 χιλιό- γραμμ.	%	1933 χιλιό- γραμμ.	%	1934 χιλιό- γραμμ.	%
Ἐκ Βρετ. Ἀποικ.	21.639.781	27,28	22.312.941	23,30	23.602.117	19,91
Ἐξ Ἑνωμ. Πολιτ.	56.778.460	71,56	72.527.096	75,74	85.853.418	79,10
Ἐκ λοιπ. Χωρῶν	920.050	1,16	916.329	0,96	1.070.083	0,99
Σύνολον	79.338.291	100,—	95.756,366	100,—	108.525.618	100,—
	1935		1936		1937	
Ἐκ Βρετ. Ἀποικ.	20.460.822	17,93	23.957.566	19,41	26.030.346	21,44
Ἐξ Ἑνωμ. Πολιτ.	91.876.631	80,50	97.282.429	78,81	92.772.515	71,05
Ἐκ λοιπ. Χωρῶν	1.797.311	1,57	2.199.169	1,78	3.181.460	2,61
Σύνολον	114.134.764	100,—	123.439.164	100,—	121.984.321	100,—

Ἐτησίως ἄρα εἰσάγονται ἄνω τῶν 100.000.000 χλγ. καπνῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 5% περίπου ἐπανεξάγονται ἀνεπεξέργαστα. Τὸ ὑπόλοιπον βιομηχανοποιεῖται. Ἐκ τῶν καπνικῶν δὲ προϊόντων, τὰ 7/8 καταναλίσκονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν καὶ τὸ 1/8 ἀποστέλλεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ἐμφαίνεται, αἱ Ἑνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν καπνικὴν εἰσαγωγήν τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας. Κατὰ τὸ παρελθὸν μάλιστα κατεῖχον ἔτι καλλιτέραν θέσιν. Κατὰ τὰ 1910

- 1919 τὰ 90 % τῶν προμηθειῶν τῶν Βρετανικῶν καπνοβιομηχανιῶν. προήρχοντο ἐκ τῶν εἰρημένων Πολιτειῶν· ἐνῶ κατὰ τὴν πενταετίαν 1933-1937, αἱ ἐκ τῆς χώρας ταύτης προμήθειαι κατῆλθον, κατὰ μέσον ὄρον εἰς τὰ 78.09 % τοῦ συνόλου.

Ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν προϊούσαν αὔξησιν τῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τῶν Βρετανικῶν Κτήσεων, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ προστατευτικοῦ δασμολογίου (1919). ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κάτωθι ἀριθμῶν :

Ἔτη	Εἰσαχθέντα ἐν Μ. Βρετανίᾳ ἀποικιακά καπνὰ εἰς χιλιόγραμμα	Ἐκτελωνισθέντα πρὸς βιομηχανοποίησιν ἀποικιακά καπνὰ εἰς χλγ.	Ἀναλογία % ἐκτελωνισθέντων ἀποικιακῶν ἐπὶ συνόλου καταναλώσεως
1919	—	701.421	1,01
1920	—	2.148.652	3,20
1921	3.314.027	2.904.248	4,27
1922	5.708.128	3.815.612	5,82
1923	5.839.209	4.440.023	6,95
1925	8.619.527	6.609.172	9,82
1927	18.570.928	10.341.450	14,71
1929	14.334.255	12.972.197	17,10
1930	16.119.966	13.525.221	17,29
1931	15.570.973	14.869.134	19,15
1932	21.716.529	16.769.222	21,68
1933	22.312.941	18.518.433	27,41
1934	21.602.117	18.366.885	25,60
1935	20.460.822	19.055.049	25,64
1936	23.957.566	20.651.562	26,15
1937	26.036.470	23.247.212	27,08

Ἡ κατανάλωσις, ἄρα, ἐν Μ. Βρετανίᾳ, καπνῶν τῶν Βρετανικῶν Κτήσεων, ὑπερβαίνει κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ τέταρτον τοῦ συνόλου, μὲ τάσιν περαιτέρω αὐξήσεως.

Αἱ χώραι τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐκ τῶν ὁποίων εἰσάγονται καπνὰ τύπου flue cured εἶναι, ἡ Νότιος Ροδεσία, αἱ Ἰνδία, ὁ Καναδᾶς καὶ ἡ Νότιος Ἀφρική· ἄλλων τύπων καπνὰ εἰσάγονται ἐξ Ἰνδιῶν καὶ Νουασσαλάνδης.

Ἐξ ἄλλων—ξένων—χωρῶν ἐλάχισται ποσότητες καπνῶν εἰσάγονται κυμαινόμεναι μεταξὺ 1,5 καὶ 2 % τοῦ συνόλου (κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν 1933-1937). Εἰς τὸ ποσοστὸν

δὲ τοῦτο περιλαμβάνονται καὶ μικραὶ ποσότητες ἀνατολικῶν καπνῶν.

2) Ἡ κατανάλωσις: Ἡ κατανάλωσις τοῦ καπνοῦ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ βαίνει αὐξοῦσα, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦντος πίνακος (¹).

Ἔτη	Κατανάλωσις χιλιόγραμμα	Ἔτη	Κατανάλωσις χιλιόγραμμα
1923	56.924.916	1931	70.081.325
1924	58.350.961	1932	65.891.450
1925	58.479.182	1933	68.188.512
1926	61.058.471	1934	68.928.620
1927	62.062.980	1935	74.291.135
1928	62.470.029	1936	79.000.000
1929	64.285.543	1937	83.600.005
1930	68.616.158		

Ἐνῶ δηλ. κατὰ τὸ 1923 καταναλίσκοντο ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ περὶ τὰ 57 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμων καπνοῦ, ἡ δὲ μέση κατ' ἄτομον κατανάλωσις μόλις ἔφθανε τὰ 1,28 χιλιόγραμμα ἑτησίως, τὸ 1937, ἡ μὲν συνολικὴ κατανάλωσις ἔφθασεν τὰ 83,6 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα, ἡ δὲ κατ' ἄτομον ἐπλησίαζεν τὰ 2 χιλιόγραμμα ἑτησίως (²).

Ἡ κατανάλωσις τοῦ σιγαρέττου (ἥτις ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρει), αὐξάνει συνεχῶς, οὐ μόνον ἀπολύτως, ἀλλὰ καὶ εἰς βάρος τῶν λοιπῶν καπνικῶν προϊόντων. Οὕτω, ἐνῶ πρὸ τοῦ πολέμου τὸ σιγαρέττον μόλις ἔφθανε τὸ 1/3 τῆς ὅλης καταναλώσεως καπνικῶν προϊόντων, κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὸν πόλεμον ἔτη ἔφθασε εἰς τὸ 1/2, διὰ νὰ αὐξηθῇ τὸ 1936 εἰς τὰ 3/4.

(¹) Εἰς ὀλόκληρον τὴν Βρετανικὴν Αὐτοκρατορίαν καταναλίσκονται ἑτησίως περὶ τὰ 777 ἑκατομμύρια χλγ. Ἡ ἐγχωρία παραγωγή καλύπτει τὰ 80% τοῦ ποσοῦ τούτου, ἀνερχομένη εἰς 625 ἑκατομμύρια χλγ. περίπου. Τὸ ὑπόλοιπον 20%, ἦτοι 155 ἑκατομμύρια χιλιόγρ. περίπου, εἰσάγεται. Ἐκ παραλλήλου, ἐξάγονται ἐγχώρια καπνὰ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

(²) Σημαντικῶς δηλαδή αὕτη ὑπερβαίνει τὴν κατ' ἄτομον κατανάλωσιν πάσης ἄλλης χώρας τῆς Εὐρώπης.

Κατανάλωσις καπνικῶν προϊόντων ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ (¹)

Ἔτη	Σιγαρέττα	Σιγάρα (Ποῦρα)	Ταμβάκος	Καπνὸς πίππας καὶ μασήματος	Σύνολον	Ἀναλογία % σιγα- ρέτου ἐπὶ συνόλου
Εἰς ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα						
1907	13,38	1,67	0,54	28,07	43,66	30,6
1912	19,80	1,40	0,32	26,17	47,69	41,5
1924	41,63	0,63	0,23	25,09	67,58	61,6
1930	65,59	0,54	0,45	23,68	90,96	72,7
1935	66,89	0,50	0,41	23,19	90,99	73,5

Β'. Αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἀγορᾶς ὡς πρὸς τὰ καταναλισκόμενα εἶδη καπνοῦ

Ἡ Βρετανικὴ καπναγορὰ προτιμᾷ ἀνέκαθεν καπνὰ δίδοντα σιγαρέττον γλυκὺ (ὄχι σέρτικον) μὲ ἐλαφρότατον ἄρωμα, ἀνοικτοῦ χρώματος, ἐλαστικὰ καὶ μαλακά. Δι' ὃ καὶ αὕτη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τῆς διαδόσεως δηλ. εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ καπνίσματος, ὑπῆρξεν, ἀποκλειστικῶς σχεδόν, ἀγορὰ ἀμερικανικῶν καπνῶν.

Προπολεμικῶς ὑπῆρχεν ἀξία λόγου ζήτησις καὶ τῶν λεγομένων «Τουρκικῶν» καὶ «Αἰγυπτιακῶν» σιγαρέττων, τὰ ὅποια κατεσκευάζοντο ἐκ καπνῶν ἀνατολικῶν (²) Τὰ σιγαρέττα ταῦτα ἐκαπνίζοντο ἀπὸ τὰς μεσαίας καὶ ἀνωτέρας τάξεις καὶ ἀπὸ ξένους.

Περὶ τὸ 1928 κατεβλήθησαν ἐπίμονοι προσπάθειαι διαδόσεως μικτῶν σιγαρέττων (blended), ἐκ καπνῶν Ἀμερικανικῶν κυρίως καὶ, μικρᾶς ἀναλογίας ἀνατολικῶν. Αὗται ὅμως, διὰ λόγους ἐντελῶς ἀσχέτους πρὸς τὰς ιδιότητας τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν, δὲν ἐτελεσφόρησαν.

Σήμερον, σχεδόν ἀποκλειστικῶς, ἡ Βρετανικὴ ἀγορὰ προτιμᾷ τὰ καπνὰ «Virginia». Τὰ 99 % δὲ περίπου τῶν διατιθεμένων σιγαρέττων κατασκευάζονται ἐκ τοιούτων καπνῶν τύπου flue cured.

(¹) Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ 1907 ἀφοροῦν εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν καὶ ὀλόκληρον τὴν Ἴρλανδίαν· οἱ τοῦ 1912 καὶ 1924 εἰς μόνην τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν· οἱ δὲ τοῦ 1930 καὶ 1935 εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν καὶ τὴν Βόρειον Ἴρλανδίαν

(²) Κυρίως δὲ ἐξ ἐλαφρῶν Μακεδονικῶν καὶ Θρακικῶν.

Γ'. Ἡ ὀργάνωσις τῆς καπνοβιομηχανίας

Ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ δὲν ὑπάρχει μονοπώλιον καπνοῦ. Ἡ καπνοβιομηχανία εὐρίσκεται σήμερον, κατὰ τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς, εἰς χεῖρας ὠρισμένων τεραστίων ἐπιχειρήσεων.

Κατὰ τὸ 1901, 18 μεγάλαι καπνικαὶ ἐπιχειρήσεις συνεχωνεύθησαν καὶ ἐσχημάτισαν τὴν Imperial Tobacco Company, μὲ ἀρχικὸν κεφάλαιον £ 50.000.000 καὶ ἀρχικὸν σκοπὸν τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἰσχυροτάτου ἀνταγωνισμοῦ, ὃ ὁποῖος ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ τὴν παρεμβολὴν Ἀμερικανικῶν συμφερόντων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ σιγαρέττου.

Κατὰ τὸ 1902 ἐγένετο συνδυασμὸς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν Βρεττανικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν συμφερόντων, μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς British-American Tobacco Company.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐταιρειῶν ἐργάζεται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν· ἐνῶ, ἡ δευτέρα διὰ τὴν κατανάλωσιν εἰς τὰς ξένας χώρας.

Ἡ Imperial συγκεντρώνει τὰ 3/4 τῆς ὅλης κατοναλώσεως τῶν καπνικῶν προϊόντων τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας.

Λειτουργοῦν ἐπίσης 185 μικρότερα ἐργοστάσια εἰς τὴν κυρίως Ἀγγλίαν καὶ Οὐαλλίαν, 16 εἰς τὴν Σκωτίαν καὶ 5 εἰς τὴν Βόρειον Ἴρλανδίαν.

Ἐκ τῶν σοβαροτέρων καπνοβιομηχανιῶν αἵτινες ἀσχολοῦνται μὲ κατασκευὴν ἀνατολικῶν σιγαρέττων εἶναι: ἡ Carerras Ltd, Godfray Phillips εἰς ἣν συνεχωνεύθησαν ἡ Abdulla καὶ ἄλλαι, καὶ ἡ Ardath Tobacco Cy ἣτις εἶναι ἐξάρτημα τῆς British-American Tobacco Company.

Αἱ ὑφιστάμεναι Ἑταιρεῖαι, καὶ ἰδίᾳ οἱ μεγάλοι ὄμιλοι, ἔχουν τεραστίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ λιανοπώλου· εἰς τρόπον ὥστε, νὰ δύνασαι νὰ λεχθῇ ὅτι, οὗτος δὲν ἔχει πλέον πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του. Δεδομένου ὅτι, αἱ πλεῖσται τῶν πωλήσεων ἀφοροῦν εἰς προϊόντα μεγάλων ὀμίλων, δυσκόλως δὲ πείθεται οὗτος νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν διάθεσιν σιγαρέττων ἄλλης νέας τυχὸν προελεύσεως ἢ εἴδους καὶ νὰ παραχωρήσῃ εἰς ταῦτα ἐπιφανῆ θέσιν εἰς τὰς προθήκας του, καὶ εἰδικώτερον, ὅσάκις μόνον τῷ παρέχονται σημαντικὰ ἐπὶ πλέον κέρδη καὶ ἀξιόλογοι ἐγγυήσεις.

Δ'. Τρόπος πραγματοποιήσεως τῶν εἰς καπνὰ προμηθειῶν

Αἱ 5 σοβαρώτεροι καπνοβιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις τῆς Μ. Βρετανίας, ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἀναγκαιοῦσαν ταύτας ποσότητα Ἀμερικανικῶν καπνῶν προμηθεύονται διὰ τῶν ἐν ταῖς Ἑνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ἀγοραστικῶν των ὀργανώσεων καί, μόνον δι' ἐλάχιστας ποσότητας χρησιμοποιοῦν πρὸς τοῦτο τὰς καπνεμπορικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς χώρας των.

Αἱ μικρότεροι καπνοβιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀγοράζουν τὰ ἀναγκαιοῦντα ταύταις καπνὰ ἀπὸ τὸ καπνεμπόριον· τὸ ὁποῖον, ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑπερτεσσαράκοντα ἀνεξαρτήτους εἰσαγωγικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ε'. Ἡ Φορολογία.— Τὸ Δασμολόγιον

Ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ δὲν ὑπάρχει φόρος ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ (¹). Δι' ὃ καὶ ἐπιβαρύνεται τὸ προϊόν τοῦτο μὲ λίαν ὑψηλὸν εἰσαγωγικὸν δασμὸν.

Ἀπὸ τοῦ 1900 μέχρι σήμερον ἐγένοντο ἀλλεπάλληλοι αὐξήσεις τοῦ δασμολογίου. Τὸ 1919 δὲ (²) ἐπεβλήθη εὐεργετικὸς δασμὸς διὰ τὰ ἐκ τῶν Βρετανικῶν Κτήσεων εἰσαγόμενα καπνὰ (³).

(¹) Ὑφίσταται μόνον φορολογία ἐπὶ τοῦ βιομηχανοποιημένου ἐγχωρίου καπνοῦ (καίτοι ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ, ὡς ἤδη ἐλέχθη εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ), καὶ φόρος ἐπιτηδεύματος τῶν ἐμπόρων, τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν παραγωγῶν καπνοῦ.

(²) Κατόπιν τῆς συσκέψεως τῆς Ὀττάβας.

(³) Ἡ ἐξέλιξις τοῦ Ἀγγλικοῦ δασμολογίου ἀπὸ τοῦ 1909 μέχρι σήμερον ἔχει ὡς ἀκολούθως :

			Δασμὸς κατὰ λίβραν		Διαφορὰ Δασμῶν ὀλοκλήρου καὶ εὐεργ.	
			ὀλόκληρος Σελ. Πέν.	εὐεργετικ. Σελ. Πέν.	Σέλ. Πέν.	ἀναλογία ἐπὶ % ὀλοκλήρου
Μέχρι 30 Ἀπριλίου	1909	3 — 0			
Ἀπὸ 30 Ἀπριλίου	1909	3 — 8			
» 22 Σεπτεμβρίου	1915	5 — 6			
» 3 Μαΐου	1917	7 — 4			
» 16 Ἰουλίου	1917	6 — 5			
» 23 Ἀπριλίου	1918	8 — 2			
» 1 Σεπτεμβρίου	1919	8 — 2	6 — 9 2/3	1 — 4 1/3	16, 7
» 12 Ἰουλίου	1923	8 — 2	6 — 1 1/2	2 — 1/2	25,—
» 1 Ἀπριλίου	1927	8 — 10	6 — 9 1/2	2 — 1/2	23, 1
» 11 Σεπτεμβρίου	1931	9 — 6	7 — 5 1/2	2 — 1/2	21, 5

Σήμερον ὁ δασμὸς τῶν εἰς Μεγάλην Βρεττανίαν εἰσαγομένων ἀκατεργάστων καπνῶν εἰς φύλλα εἶναι: £ 0-9-6 κατὰ λίβραν⁽¹⁾, ἥτοι £ 1-0-11, $\frac{3}{10}$ κατὰ χιλιόγραμμον καὶ £ 1-6-9 $\frac{3}{5}$ κατ' ὀκτῶν. Ὁ εὐεργετικὸς δασμὸς ἀνέρχεται εἰς £ 0-7-5 $\frac{1}{2}$ κατὰ λίβραν, ἥτοι εἰς 78,5% τοῦ ὀλοκλήρου (ἐνῶ πρὸ τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1931 ὁ εἰρημένος εὐεργετικὸς ἀνήρχετο μόνον εἰς £ 0-6-9 $\frac{1}{2}$, ἥτοι εἰς 75,9% τοῦ ὀλοκλήρου⁽²⁾).

Ὁ δασμὸς τῶν εἰσαγομένων σιγαρέτων, ἐκ £ 0-14-7 κατὰ λίβραν εἶναι αὐτόχρημα ἀπαγορευτικὸς. Οὐδεμίαν ἄρα θὰ εἶχεν πιθανότητα ἐπιτυχίας τυχὸν προσπάθεια διαδόσεως, καὶ δὴ εἰς εὐρείαν κλίμακα, σιγαρέττων ἐξ Ἑλλάδος ἢ ἐξ ἄλλης Χώρας.

III. ΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΚΑΠΝΑ – ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΟΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ – ΕΝ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ

Α'. Τὰ Ἀνατολικά Καπνὰ εἰς τὴν Βρεττανικὴν Ἀγορὰν

Τὸ κάπνισμα τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν διεδόθη ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου· ὁπότε,

(¹) 1 λίβρα ἢ Pound=0,45359 τοῦ χιλιογράμμου.

(²) Λεπτομερῶς τὸ δασμολόγιον διὰ τὰ καπνὰ καὶ τὰ καπνικὰ προϊόντα ἔχει σήμερον ὡς ἔπεται:

	Δ. ὀλοκλήρος κατὰ λίβραν Σελ. Πέν.	εὐεργετικὸς κατὰ λίβραν Σελ. Πέν.
Ἀκατέργαστα καπνὰ:		
1) Μετὰ μίσχου		
ὕγρασία 10% καὶ πέραν.....	9 — 6	7 — 5,1/2
> κάτω τῶν 10%.....	10 — 6	8 — 2,7/8
2) Ἄνευ μίσχου		
ὕγρασία 10% καὶ πέραν.....	9 — 6,1/2	7 — 5,7/8
> κάτω τῶν 10%.....	10 — 6,1/2	8 — 3,1/4
Βιομηχανοποιημένα:		
1) Σιγάρα (Ποῦρα).....	18 — 1	14 — 2,1/4
2) Σιγαρέττα.....	14 — 7	11 — 5,1/4
3) Καπνὸς Πίπας (Cavendish ἢ Negrohead)	13 — 9	10 — 9,3/8
4) Ἄλλα εἶδη βιομ. καπνοῦ.....	12 — 0	9 — 3,7/8
5) Ταμβάκος.....		
ὕγρασία ἄνω τῶν 13%.....	11 — 4	8 — 10,5/8
> κάτω τῶν 13%.....	18 — 9	10 — 9,3/8

Βρεττοτοὶ ἀξιωματικοί, δοκιμάσαντες τὸν ἀνατολικὸν καπνόν, τὸν εἰσήγαγον εἰς τὴν χώραν των.

Αἱ εἰσαγόμεναι ποσότητες ἀνατολικῶν καπνῶν ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἐλάχισται ἠϋξανον ὁμως βαθμηδόν, κατὰ τὸ παρελθόν. Τὸ 1910 ἡ εἰσαγωγή τούτων ἀνῆλθεν εἰς 2.000.000 χλγ. περίπου, τὸ δὲ 1914 ὑπερέβη τὰ 3.000.000 χλγ. Κατὰ τὰ ἔτη τοῦ τελευταίου —Πανευρωπαϊκοῦ— πολέμου κατέπεσεν καὶ πάλιν εἰς ἐλάχιστα ποσά. Ἐκτοτε δέ, ἐξαιρέσει τῶν ἐτῶν 1919 καὶ 1920 καθ' ἃ παρατηρήθη αὔξεις, ἡ ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ κατανάλωσις τῶν εἰρημένων καπνῶν παρέμεινε λίαν χαμηλὴ παρουσιάζουσα μάλιστα σταθερὰν καὶ συνεχῆ σχεδὸν ἐλάττωσιν.

Σήμερον ἐλάχιστα ποσὰ ἀνατολικῶν καπνῶν εἰσάγονται εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Ὁ κάτωθι πίναξ δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ἐξελίξεως τῶν προαναφερθεισῶν εἰσαγωγῶν ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν :

Ἔ τ η	χιλιόγραμμα	Ἔ τ η	χιλιόγραμμα	Ἔ τ η	Χιλιόγραμμα
1910	2.097.894	1920	3.566.489	1930	490.201
1911	2.156.876	1921	911.255	1931	322.912
1912	1.013.008	1922	827.895	1932	201.105
1913	2.981.135	1923	635.406	1933	102.635
1914	3.245.456	1924	—	1934	18.568
1915	2.177.502	1925	1.456.931	1935	562.621
1916	372.901	1926	1.008.331	1936	337.054
1917	72.525	1927	616.429	1937	1.052.474
1918	142.432	1928	549.103		
1919	3.795.594	1929	787.600		

Προπολεμικῶς, ἀνατολικά καπνὰ εἰσήγοντο κυρίως ἐκ Τουρκίας. Μετὰ τὸν πόλεμον ὁμως, τὴν πρώτην θέσιν καταλαμβάνει ἡ Ἑλλάς, κατόπιν τῆς ὑπὸ ταύτης προσαρτήσεως τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, τῶν ὁποίων, ὡς ἐλέχθη, ἤδη, τὰ καπνὰ προτιμῶνται ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ. (1)

(1) Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Πραβίου, τὸ καλλιεργούμενον εἶδος «Καμπᾶ - Κουλάκ» ἐπελέγετο καὶ «Λοῦντρες», λόγω τῆς εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν ζητήσεώς του.

Ἐπίσης, εἰσήγοντο ἄλλοτε, εἰς μεγάλας ποσότητας, σιγαρέττα Αἰγυπτιακῆς κατασκευῆς τὰ ὅποια ἠῦξανον, προφανῶς, τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν κατὰ 1.000.000 χλγ. περίπου. Νῦν ὅμως, λόγω τῆς ὑψηλῆς φορολογίας (13s καὶ 7d κατὰ λίβραν) τῶν εἰσαγομένων σιγαρέττων, ἡ εἰσαγωγή τούτων ἠλαττώθη τὰ μέγιστα.

Γενικῶς, ἡ κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν ἦτο μὲν πάντοτε μικρά, ἀντιπροσώπευεν, ἐν τούτοις, κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ πολέμου σεβαστὸν ὀπωσδήποτε ποσοστὸν τῆς ὅλης ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καταναλώσεως (τὸ 1/7 περίπου)· ἐνῶ, σήμερον ἔχει καταπέσει εἰς ὀλίγα χιλιοστά.

Β'. Τὰ Ἑλληνικὰ Καπνὰ εἰς τὴν Βρεττανικὴν Ἀγορὰν

Κατὰ τὴν περίοδον 1919 - 1926 ἐξήγοντο εἰς Μεγάλῃν Βρετανίαν ἑτησίως κατὰ μέσον ὄρον περὶ τὰ 768.000 χλγ. Ἑλληνικῶν καπνῶν. Κατὰ τὴν περίοδον 1927 - 1937 ἐξήχθησαν ἑτησίως κατὰ μέσον ὄρον μόνον περὶ τὰ 238.000 χιλγ. Παρατηρεῖται ἄρα, ἀπὸ τοῦ 1927 καὶ ἐντεῦθεν, μείωσις ἀνερχομένη εἰς 69% περίπου.

Εἰς τὸν κάτωθι πίνακα περιλαμβάνονται αἱ ἐξαχθεῖσαι εἰς Μεγάλῃν Βρετανίαν ποσότητες Ἑλληνικῶν καπνῶν ἀπὸ τοῦ 1919 μέχρι σήμερον:

Ἐξαχθέντα ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ Ἑλληνικὰ καπνὰ:

Ἔ τ η	Ἐξαγωγαι χιλιόγραμμα	% συνόλου κα- πνικῆς ἐξαγω- γῆς Ἑλλάδος	Ἔ τ η	Ἐξαγωγαι χιλιόγραμμα	% συνόλου κα- πνικῆς ἐξαγω- γῆς Ἑλλάδος
1919	1.928.198	7,25	1929	622.994	1,26
1920	559.309	2,11	1930	132.672	0,27
1921	505.156	1,93	1931	100.824	0,83
1922	907.432	2,47	1932	179.286	0,50
1923	286.844	1,34	1933	61.352	0,18
1924	557.735	1,33	1934	134.788	0,36
1925	701.387	1,66	1935	303.751	0,61
1926	000.000	1,27	1936	45.438	0,11
1927	350.293	0,66	1937	204.878	0,48
1928	244.553	0,53	—	—	—

Τὰ ἐξαγόμενα ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ Ἑλληνικὰ καπνὰ, προελεύσεως κυρίως Μακεδονίας καὶ Θράκης, χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κατασκευὴν ἀμιγῶν σιγαρέττων.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τοῦ παρατεθέντος πίνακος καταφαίνεται ὅτι, ναί μὲν μεγάλως ἔχουν μειωθῆ αἱ εἰς Μεγάλην Βρετανίαν ἐξαγωγαὶ Ἑλληνικῶν καπνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν, οὐδέποτε ὅμως κατὰ τὸ παρελθὸν ἢ εἰς τὴν χώραν ταύτην κατανάλωσις Ἑλληνικῶν καπνῶν ὑπῆρξεν ἀξία λόγου. Δι' ὃ καὶ ἡ σημειωθεῖσα, ἀπὸ τοῦ 1927 ἰδίᾳ καὶ ἐντεῦθεν, μείωσις τῶν εἰρημένων ἐξαγωγῶν τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐνέχει τὴν σημασίαν, ἥτις ἐνίοτε τῇ ἀποδίδεται.

Παραμένει ἐν τούτοις, ἀδιαφιλονείκητον τὸ γεγονὸς τῆς φθινούσης χρησιμοποίησεως μεταπολεμικῶς ἀνατολικῶν, καὶ εἰδικώτερον Ἑλληνικῶν, καπνῶν ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἀντὶ τῆς — ἢν θὰ ἦτο φυσικὸν νὰ προσδοκῆ τις — ἀναλογικῆς, πρὸς τὴν σημειωθεῖσαν ἀλματικὴν αὔξησιν τῆς ὅλης καπνικῆς καταναλώσεως, αὔξησεως τῆς καταναλώσεως καὶ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν.

Γ'. Τὰ αἷτια τῆς περιορισμένης καταναλώσεως Ἀνατολικῶν Καπνῶν γενικῶς — καὶ Ἑλληνικῶν εἰδικώτερον — ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καί, τῆς συνεχοῦς μείωσεως ταύτης

1. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ καπνιστοῦ

Ὁ πόλεμος καὶ ὁ συνεπεία τούτου λαβῶν χώραν ἀποκλεισμοῦ τῆς Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας, κατὰ τινὰ δὲ περίοδον καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐπέφερε σοβαρὸν πλήγμα κατὰ τοῦ ἐμπορίου τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Βρετανικὴν ἀγοράν.

Ἡ ἔλλειψις ἀποθεμάτων καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐξασφαλίσεως νέων προμηθειῶν ἐδημιούργησαν τοιαύτην κατάστασιν ὥστε, οὐ μόνον οἱ κερδοσκόποι ἀλλὰ καὶ καλῆς πίστεως ἔμποροι καὶ ἐργοστασιάρχαι, ὠθούμενοι πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ δημιουργηθέντος ἀδιεξόδου, ἐπώλουν καὶ ἐμεταχειρίζοντο διὰ τὴν κατασκευὴν σιγαρέττων «Ἀνατολικῶν» καπνὰ πάσης ἄλλης προελεύσεως (Κίνας, Ἀφρικῆς, Ἰνδιῶν), ἐφθηνῆς καὶ κακῆς ποιότητος, οὐδόλως προσεγγίζοντα ὡς πρὸς οὐδεμίαν ἰδιότητα (ἄρωμα, γεῦσιν, χρῶμα) πρὸς τὰ Μακεδονικὰ καὶ τὰ ἄλλα Ἀνατολικὰ καπνὰ. Τὸ τοιοῦτον δέ, ἔχεται ἀληθείας, οὐ μόνον διὰ ἐφθηνὰ ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἀνωτέρας ἀκόμῃ ποιότητος σιγαρέττα.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε καταστρεπτικὸν διὰ τὴν φήμην τῶν «Ἀνατολικῶν» σιγαρέττων. Διότι, οἱ ἐκλεκτοὶ καπνισταί, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὴν πελατείαν τῶν σιγαρέττων τούτων

κατὰ τὸ παρελθόν, μὴ ἱκανοποιούμενοι πλέον ποιοτικῶς, προσέφευγον ἀναγκαστικῶς εἰς τὰ σιγαρέττα «Βιρτζίνια» τὸ ὁποῖα, καίτοι δὲν τοῖς παρεῖχον τὴν ἰδίαν μὲ τὰ παλαιὰ Ἀνατολικά ἱκανοποίησιν, δὲν ἐπέδρων ὅμως ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοῦ λάρυγγός των, ἐπιπροσθέτως δὲ ἐπωλοῦντο καὶ εἰς τιμὰς ἀσυγκρίτως ἐφθηνότερας τῶν δῆθεν «Ἀνατολικῶν».

Μεταπολεμικῶς ἐβελτιώθη οὐσιωδῶς ἡ ποιότης τῶν Ἀνατολικῶν ἢ καὶ «Τουρκικῶν» καλουμένων σιγαρέττων. Τὸ ὑψηλὸν κῶστος ὅμως τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν, συνδυαζόμενον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους παράγοντας (περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη λόγος καὶ ἐτέρων τοὺς ὁποῖους θέλομεν μνημονεύσῃ ἐν τοῖς ἐπομένοις) ἀπετέλεσε τότε σημαντικώτατον ἐμπόδιον διὰ τὴν ἐκ νέου διάδοσίν των. Διότι, τὰ δαπανηρὰ γνήσια ἀνατολικά σιγαρέττα ἔφθασαν νὰ θεωρῶνται εἶδος πολυτελείας, προσιτὸν εἰς τοὺς εὐπόρους μόνον.

Οἱ Καπνισταὶ τῆς μεσαίας τάξεως, οἱ ὁποῖοι, εὐημεροῦντες πρὸ τοῦ πολέμου, ἐκάπνιζον μόνον ἀνατολικά σιγαρέττα, λόγῳ τῶν μεταπολεμικῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ κάμουν χρῆσιν τῶν λίαν ἀκριβῶν γνησίων ἀνατολικῶν σιγαρέττων τούτων, δι' ὃ καὶ ἠναγκάζοντο νὰ στραφῶσι πρὸς ἄλλα, ἐφθηνῆς ποιότητος, «Αἰγυπτιακὰ» καὶ «Τουρκικά» ἢ μὲ ἄλλας τῆς «Μυστηριώδους Ἀνατολῆς» ἐπιγραφὰς παρουσιαζόμενα σιγαρέττα, ἅτινα, παρασκευαζόμενα ἐκ καπνῶν πᾶν ἄλλο ἢ ἀνατολικῶν, χειρίστης, ποιότητος ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ ἀφθονίαν τεχνητοῦ ἀρώματος, ἐπέδρων ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων. Τὴν ψυχολογικὴν ταύτην κατάστασιν τοῦ ἀπογοητευμένου καπνιστοῦ τῆς τάξεως ταύτης ἐξεμεταλλεύθησαν οἱ βιομήχανοι οἱ κατασκευάζοντες σιγαρέττα ἐξ Ἀμερικανικῶν καπνῶν. Ἐκαμαν κολοσσιαίαν διαφημιστικὴν ἐκστρατείαν, φροντίζοντες καταλλήλως νὰ πείσουν τὴν εἰρημένην τάξιν τῶν καπνιστῶν ὅτι, οὐδόλως εἶναι ὑποτιμητικόν, ὡς ἄλλοτε ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, τὸ νὰ καπνίζῃ τις καὶ νὰ προσφέρῃ τὰ κοινὰ σιγαρέττα τοῦ λαοῦ καθ' ὅτι, τὰ σιγαρέττα Βιρτζίνια τῶν 6 πεννῶν (τὰ 10 σιγαρέττα), εἶναι ἐξ ἴσου καλῆς ποιότητος πρὸς τὰ δαπανηρὰ ἀνατολικά. Οὕτω, καὶ ἡ μεσαία τάξις ἐστράφη βαθμηδὸν πρὸς τὰ «Βιρτζίνια».

2. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς ἐμπορικῆς συναλλαγῆς

α) Αἱ ὑψηλαὶ τιμαὶ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν.
Αἱ τιμαὶ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν καταλλήλων

διὰ τὴν Βρεττανικὴν ἀγορὰν Μακεδονικῶν (ὑψηλῶν διαβαθμίσεων καὶ πολυτελοῦς ἐπεξεργασίας), διετηρήθησαν εἰς ἐπίπεδα λίαν ὑψηλὰ κατὰ τὸ παρελθόν. Τοῦτο ὠφέλιμο, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ ὑψηλὸν σχετικῶς κόστος παραγωγῆς καὶ ἐπεξεργασίας των,⁽¹⁾ ἀφ' ἑτέρου δέ, εἰς τὴν μεγάλην φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν (δεκάτη 19,20% τότε ἐπὶ τῆς ἤδη ὑψηλῆς ἀξίας τοῦ καπνοῦ καὶ διάφοροι ἄλλαι κατὰ περιόδους ἐπιβαρύνσεις, ὡς: ἐξαγωγικὸς δασμὸς, συναλλαγματικὸν παρακράτημα, κοινωνικὴ πρόνοια κ.λ.π.).

Ἀντιθέτως, τὰ Ἀμερικανικὰ καπνά, ὡς ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἐπικρατουσῶν οἰκολογικῶν, ἑδαφικῶν καὶ γεω-οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἔχουν χαμηλόν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ Ἑλληνικά, παραγωγικὸν κόστος, δι' οὐδεμιᾶς δὲ ἐξαγωγικῆς φορολογίας ἐπιβαρύνονται.

Ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων κατάστασις ἠνάγκασε τοὺς ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἐργοστασιάρχας, ἔστω καὶ ἂν εἶχον τὰς ἀρίστας τῶν διαθέσεων ἔναντι τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν, νὰ περιορισθῶσιν εἰς ἐλάχιστα εἶδη ἀνατολικῶν σιγαρέττων, μᾶλλον πολυτελείας. Οὕτω, τὰ ἀμερικανικὰ καπνὰ ἐπεκράτησαν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐφθηνῶν σιγαρέττων ἅτινα μόνον διατίθενται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα.

β) Ἡ ἔλλειψις συνεργασίας καὶ ὀργανώσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνεμπορικῶν καὶ καπνοβιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

Τὰ Ἀνατολικὰ καπνά, τόσον ἐν ἀρχῇ ὅσον καὶ μενέπειτα, ἀφέθησαν εἰς χεῖρας μικροεμπόρων καὶ μικροβιομηχανιῶν, στερουμένων ὑλικῶν μέσων, ἐπιχειρηματικῆς πείρας καὶ δὴ καὶ συναγωνιστικῆς, καὶ δυναμικότητος καθόλου.

Οἱ πρῶτοι ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἐγκατασταθέντες Ἑλληνες καπνέμποροι⁽²⁾, ἐπέδειξαν μέγα ἀτομικὸν διαφέρον καί, κατὰ τὰς δυνάμεις τοῦ ἑκάστος, ὑπεστήριξαν τὸ προϊόν. Πᾶσα προσπάθεια ὅμως πρὸς συγκέντρωσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν μετὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τοῦ καπνοῦ ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ ἀσχολουμένων Ἑλλήνων ἐπὶ βάσεων ἐταιρικῶν, συνεταιριστικῶν ἢ καὶ ἄλλων ἀπέτυχεν, προσκρούσασα εἰς ἀντιζηλίαν καὶ στενὴν ἀντίληψιν τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων. Ἀλλ' οὔτε καὶ

(1) Δεδομένου ὅτι, δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπικρατήσει ἡ Τόγκα.

(2) Θεοδωρίδης, Γρηγοριάδης, Μαυροβαλέρης, Κούσκης, Κωνσταντινίδης, Ἰωάννου, Παπαηλίας, Γερμάνογλου, κ.ἄ.

ἐν τῷ ἐπαγγελματικῷ πλαισίῳ κατωρθώθη ἡ συνεννόησις καὶ συνεαγασία, διὰ τῆς συστάσεως ἰσχυροῦ συνδέσμου ἢ ἄλλου τινος σωματείου, τὸ ὁποῖον θὰ καθωδήγει τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ θὰ ἐμερίμνα συστηματικῶς διὰ τὰ Ἀνατολικά καπνὰ. Ὁ δὲ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀλόγιστος συναγωνισμὸς ἤρχετο νὰ ἐπιδεινώσῃ τὰς ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ἄλλων μεγάλων ἐπιχειρήσεων συνεπίεσας.

Οὕτω, ἡ παντελής σχεδὸν ἔλλειψις προγράμματος, συστήματος καὶ προσηκούσης ὀργανώσεως, συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀποτύχουν ἢ νὰ περιπέσουν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως, εἰς ἀφάνειαν αἱ ἑλληνικαὶ καπνικαὶ ἐπιχειρήσεις.

Ἀντιθέτως, τὰ Ἀμερικανικὰ καπνὰ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ περιῆλθον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς χεῖρας μεγάλων βιομηχανιῶν καὶ οἰκονομικῶς πανισχύρων ὀμίλων, τελείαν διαθετόντων ὑργάνωσιν καὶ ἀφθονίαν κεφαλαίων.

Ὅθεν, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον τῆς «συγκεντρώσεως» —τῶν trusts καὶ cartels— τὰ Ἀνατολικά καπνὰ ἐστάθησαν ἀνίσχυρα νὰ ἀντεπεξέλθουν τελεσφόρως, διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἰσοδυνάμων ἢ ἀναλόγων ὄπλων, κατὰ τοῦ πανισχύρου συναγωνιστοῦ των.

γ) Ἡ ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ ἐμπόριον ἀνατολικῶν καπνῶν.

Σοβαρὸν κώλυμα διὰ τὴν διάδοσιν τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν ἀπετέλεσε, καὶ ἀποτελεῖ ἔτι καὶ νῦν ἐν τινι μέτρῳ, τὸ γεγονός ὅτι, οἱ Βρεττανοὶ καπνοβιομήχανοι δὲν ἔχουν μεγάλην ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ἐμπόριον Ἀνατολικῶν καπνῶν· διότι, δὲν ἔχουν πεποίθησιν ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ εἰσαγωγέως προμηθευθσόμενον τούτοις εἶδος θὰ εἶναι πάντοτε τῆς ἰδίας ποιότητος καὶ προελεύσεως.

δ) Ἡ μὴ ἐπαρκὴς διαφώτισις τῶν Βρεττανῶν καπνοβιομηχάνων εἰς ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὰς ιδιότητας καὶ τὰ διάφορα εἶδη καὶ ποιότητας τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν.

Οἱ Βρεττανοὶ ἐργοστασιάρχαι οὐδέποτε εἶχον, οὔτε καὶ σήμερον ἀκόμη ἔχουν, τὴν ἀπαιτουμένην πεῖραν καὶ ἐπαρκεῖς γνώσεις διὰ τὴν κατασκευὴν ἐφθηνοῦ σιγαρέττου ἀπὸ Ἀνατολικά καὶ εἰδικώτερον ἀπὸ Ἑλληνικά. Δὲν ἔχουν, ἐξ ἄλλου, ἄμεσον συμφέρον, οὔτε ἄρα καὶ διαφέρον καὶ προθυμίαν, νὰ προβοῦν εἰς οἰάνδῃποτε μεταβολὴν τῆς σήμερον κρατούσης καταστάσεως.

Ἡ Βρεττανικὴ ἀγορὰ ἐσυνήθισεν, ὡς ἐλέχθη ἤδη, εἰς ὠρισμένα εἶδη Ἀνατολικοῦ καπνοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Μακεδονικῆς προελεύσεως· ὡς ἐκ τῆς συντηρητικότητος δὲ τῶν Βρεττανῶν, εἶναι δύσκολον νὰ μεταβληθοῦν αἱ ἐπικρατοῦσαι συνήθειαι. Αἱ ποιότητες αὗται ἢ ἦσαν δυσεύρετοι ἢ ἐπωλοῦντο εἰς ὑψηλὰς τιμὰς ἀπὸ ὠρισμένους κερδοσκόπους.

Οὐδεμία δὲ συστηματικὴ προσπάθεια ἐγένετο ὅπως εὐρέως διαφωτισθοῦν οἱ Βρεττανοὶ καπνοβιομήχανοι περὶ τῆς ὑπάρξεως ἄλλων ἐφθηνοτέρων ποιοτήτων, Μακεδονικῆς ἢ ἄλλης Ἑλληνικῆς προελεύσεως, αἵτινες δύνανται, καταλλήλως χρησιμοποιοῦμεναι, νὰ ἀντικαταστήσουν τὰ ἤδη ἐν χρήσει δαπανηρὰ Ἑλληνικὰ καὶ γενικώτερον Ἀνατολικά καπνὰ, ἂν ἐξαιρέσωμεν τὴν μεμονωμένην οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν γενομένην πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἀξιέπαινον ἀπόπειραν τοῦ εἰσαγωγέως Θ. Κωνσταντινίδη. (1)

Ἄλλ' ὡς νὰ μὴ ἤρκει τοῦτο, οἱ ἔμποροι, κατὰ κανόνα, προσεπάθησαν, κατὰ τὸ παρελθόν, μὲ κάθε τρόπον νὰ τηροῦν τὰ ἐργαστάσια ἐν ἀπολύτῳ ἀγνοίᾳ τῶν ἰδιοτήτων καὶ πλεονεκτημάτων τῶν καπνῶν τῶν διαφόρων προελεύσεων, διὰ νὰ δύνανται νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν ἐκάστοτε κατάστασιν πρὸς προαγωγὴν τῶν στενωῶς ἀτομικῶν τῶν συμφερόντων.

Οὕτω, διεμορφώθη ἡ ἐνύπωσις ὅτι, τὰ μὲν Μακεδονικὰ καπνὰ εἶναι δαπανηρὰ, τὰ δὲ ἐφθηνὰ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος (μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ ἐφθηνὸν σιγαρέττον), ἀποτελοῦνται ἀπὸ τραχέα, ξηρὰ καὶ εὐθριπτα φύλλα,(2) μειονεκτικὰ εἰς τὸ κάπνισμα καί, ἐπομένως, ἀκατάλληλα διὰ τὴν Βρεττανικὴν ἀγορὰν ἣτις καταναλίσκει καπνὰ μὲ εὐλύγιστα καὶ μαλακὰ φύλλα.

(1) Οὗτος ἐδημοσίευσε σειρὰν σχετικῶν ἄρθρων εἰς τὸ περιοδικὸν «Tobacco» καί, ἐξέδωκε κατόπιν ταῦτα εἰς διαφωτιστικὸν τεύχος παρέχον πολυτίμους πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὴν χρῆσιν Ἀνατολικῶν καπνῶν. Εἰς τὸν ἴδιον ὀφείλεται ἡ διαφώτισις μικρῶν τινῶν ἐργαστασίων, ἐπιτυχόντων, κατόπιν τούτου, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των. Ἐπίσης συνέταξε συνταγὰς χαρμανίων δημοσιευθείσας εἰς φυλλάδιον ὑπὸ τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς β' Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τοῦ Καπνοῦ, τὰ ὁποῖα ἔτυχον τοῦ διαφέροντος τῶν ἐργοστασιαρχῶν.

(2) Τὰ εὐθριπτα καπνὰ, ὡς γνωστόν, ζημιοῦν διττῶς τὸν βιομήχανον· ἀμέσως μὲν ὡς ἐκ τῆς προκυπτούσης φύρας, ἐμμέσως δὲ διότι καὶ διὰ ταύτην πληρώνεται εἰσαγωγικὸς δασμὸς.

ε) Ἡ ἔλλειψις διαφημίσεως :

Εἶναι προφανὴς ἡ ἐπίδρασις τὴν ὁποῖαν ἔσχεν καὶ ἔχει ἐπὶ τῆς διαδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν καὶ γενικώτερον τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν ἢ τελεία ἔλλειψις διαφημίσεως τῶν ἐκ τῶν καπνῶν τούτων παρασκευαζομένων σιγαρέττων καὶ δὴ καίεις ἀγορὰν, εἰς τὴν ὁποῖαν δαπανῶνται ἔτησίως ἄνω τῶν £ 10.000.000 διὰ τὴν διαφήμησιν τῶν ἐκ καπνοῦ «Βιρτζίνια» σιγαρέττων,

3. Αἱ βιομηχανο-τεχνικαὶ δυσχέρειαι διὰ τὴν κατασκευὴν σιγαρέττων ἀμιγῶν Ἀνατολικῶν καὶ ἀναμίκτων

Σημαντικώτατον αἷτιον τῆς μὴ εὐρείας χρησιμοποίησεως τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν εἶναι καὶ τὸ ὅτι :

Ἐνῶ οἱ Ἀμερικανοὶ καπνοπαραγωγοὶ καὶ καπνέμποροι παρουσιάζουν εἰς τὴν ἀγορὰν προϊόν τυποποιημένον, σταθερῶς διαβαθμισμένον ποιοτικῶς, παρέχον μεγάλας εὐκολίας κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν —καταπληκτικῶς ἀπλοποιούσας τὴν βιομηχανικὴν χρησιμοποίησίν του τῆς ἀπλοποιήσεως ἐξικνουμένης μέχρι τῆς παντελοῦς σχεδὸν καταργήσεως τοῦ χαρμανίου— ὁ Ἀνατολικὸς καπνός, ἀντιθέτως, λόγῳ τῶν ἐμφανιζομένων μεγάλων εἰς γένη, ποικιλίας, προελεύσεις καὶ ποιότητος διαφορῶν, ἀπαιτεῖ μεγίστην ἐμπειρίαν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν μιγμάτων χαρμανίων) καὶ ἀνυπερβλήτους δημιουργεῖ δυσκολίας εἰς τοὺς ἐργοστασιάρχας τοὺς στερουμένους ἱκανῶν ἐμπειροτεχνῶν εἰδικευμένων εἰς τὰς ἀναμίξεις των («χαρμαντζήδων»),

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τῆς εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν διαδόσεως τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν δὲν ὑπῆρχεν ἀρκετὸς ἀριθμὸς ἱκανῶν καὶ ἐμπείρων Ἑλλήνων (καὶ γενικώτερον ἐξ Ἀνατολῆς), ἐμπειρογνωμόνων τῶν ἀναμίξεων (χαρμαντζήδων) καὶ γνωστῶν τῶν καπνῶν τούτων γενικώτερον⁽¹⁾ ἐγκατεστημένων αὐτόθι.

4. Ὁ συναγωνισμὸς τῶν Ἀποικιακῶν Καπνῶν

Πλὴν τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς, ἀνέκαθεν, μεγίστου ἀντιπάλου τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, εἰς τὴν Βρεττανικὴν ἀγορὰν ἐνεφανίσθη ἀπὸ τινος καὶ νέος συναγωνιστής, ὁ καπνὸς τῶν Βρεττανικῶν Κτήσεων.

Ἡ κατανάλωσις τούτου, ὡς ἐλέχθη ἤδη⁽²⁾, ἠῤῥησεν ἀπὸ

(1) Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν οἱ: Πουλίδης, Λύτσικας, Μάρκοβιτς, Οἰκονομίδης, Χερόδημος, Σαρρῆς καὶ ἐλάχιστοί τινες ἄλλοι.

(2) Πρβλ. Ἡ θέσις τοῦ καπνοῦ γενικῶς ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ (καὶ εἰδικώτερον: Α' Αἱ Εἰσαγωγαὶ — Ἡ Κατανάλωσις).

τοῦ ποσοστοῦ 1,01 % τῆς ὅλης ἐν τῇ Χώρα καταναλώσεως τὸ 1919, εἰς 27,41 % τὸ 1933. Ἐφοῦ δὲ ἐσημείωσεν ἐλαφρὰν μείωσιν κατὰ τὰ ἔτη 1934-1936, ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἀνέκτησε τὴν ἀνιοῦσαν, φθάσασα τὰ 27,08 % τὸ 1937.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἀποικιακῶν καπνῶν εἰς τὰς ἀναμίξεις (χαρμάνια), δὲν ἔγινεν ἄνευ δυσκολιῶν. Αὗται δὲ ἦσαν μεγαλύτεραι προκειμένου περὶ καπνῶν τύπου flue cured. Ἄλλ' ἢ καπνοβιομηχανία, ἔχουσα ὑπὲρ πάντα ἄλλον συμφέρον —λόγω τῆς σοβαρωτάτης διαφορᾶς τοῦ δασμοῦ⁽¹⁾— νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀποικιακῶν καπνῶν, εἰργάσθη συστηματικώτατα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσκολιῶν τούτων⁽²⁾.

Βελτιωθείσης βαθμηδὸν τῆς ποιότητός των, τὰ καπνὰ τῶν Βρετανικῶν Κτήσεων, ὑποστηριζόμενα ἐκτὸς τῆς δασμολογικῆς προστασίας καὶ διὰ συστηματικῆς διαφημίσεως— διεξαγομένης καὶ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ἐμπορικοῦ Συμβουλίου— διεδόθησαν εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, ἰδίᾳ τὰ κατ' ἐξοχὴν διὰ σιγαρέττα κατάλληλα καπνὰ τῆς Νυασσαλάνδης, Νοτίου Ροδεσίας, Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ Καναδᾶ.

Ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ καλλιεργεῖται καὶ μικρὰ ποσότης «Ἀνατολῆς» τύπου καπνῶν «Σμύρνης»· τὰ ὁποῖα, κατόπιν ἐπιμελοῦς προσπαθείας, κατέστησαν σχεδὸν ἐφάμιλλα τῶν πραγματικῶν, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν ἐμφάνισιν.

5. Αἱ λοιπαὶ ἀντιξοότητες

Ἐπὶ τὰς ὡς ἄνω ἀναφερθείσας συνθήκας, συμβολῆ δέ καὶ ἄλλων ἀντιξοοτήτων, ἡσσοнос σημασίας, οὐδαμῶς εἶναι δυσεξηγητόν τὸ ὅτι, ἢ κατανάλωσις τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, καὶ τῶν Ἑλληνικῶν εἰδικώτερον, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ με ταχύτατον ρυθμὸν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μειοῦται ἐν τῇ Βρετανικῇ ἀγορᾷ, μὲ τάσεις πλήρους σχεδὸν ἐξαφανισμοῦ τῆς.

(1) Πρβλ. ἀνωτέρω.

(2) Ἐπὶ σειράν ἐτῶν ὑπεβοήθησε τοὺς καπνοπαραγωγούς νὰ βελτιώσουν τὴν παραγωγὴν· τοῦτο δὲ διὰ διαφόρων μέσων: ἦτοι, διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως καπνοσπόρου ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν (καὶ τῆς διανομῆς τούτου εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους παραγωγούς), διὰ τῆς διενεργείας πειραματισμῶν, διὰ τῆς συντόνου παρακολουθήσεως καὶ καθοδηγήσεως τῶν καπνοκαλλιεργητῶν, κλπ.

IV. ΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ ΕΝ ΤΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Α'. Ἡ εὐνοϊκότης τῶν ἐμφανιζομένων νῦν συνθηκῶν γενικῶς

Σὺν τοῖς ἄλλοις τὸ γεγονός ὅτι, παρ' ὅλας τὰς κρατούσας δυσμενεῖς συνθήκας, διατηρεῖται εἰσέτι ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἔστω καὶ μικρὰ κατανάλωσις Ἀνατολικῶν καπνῶν, πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον,

Τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ταύτας στηρίζομεν τόσον ἐπὶ τῆς καθόλου πραγματικῆς καταστάσεως, ὡς αὕτη ἔχει διαμορφωθῆ, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ἀκολούθων εἰδικωτέρων εὐνοϊκῶν συνθηκῶν διὰ τὴν ἱκανοποιητικὴν, δι' ἀμφοτέρας τὰς χώρας, ἐπίλυσιν τοῦ ἀπασχολούντος ἡμᾶς προβλήματος.

Β'. Εἰδικώτεραί τινες εὐνοϊκοὶ συνθήκαι

Μεταξὺ τῶν τελευταίων δὲ ἰδιαιτέρας μνείας ἀξίας κρίνομεν: α) τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς ὡς οἶόν τε ταχυτέρας ἰσοσκελίσεως τοῦ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου (τοῦ ἀπὸ μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν, ὡς ἤδη ἐτονίσθη, παθητικοῦ διὰ τὴν Ἑλλάδα⁽¹⁾), β) τὸ γεγονός ὅτι, ἔχει ἤδη ὠριμάσει οὗτοι οἱ ἀρμοδίους Βρεττανικοὺς κύκλους ἢ ἀντίληψις τῆς ἀνάγκης ἐντονωτέρας καὶ στενωτέρας συνεργασίας τῶν δύο χωρῶν⁽²⁾ γ) τὴν μεταξὺ τῶν Βρεττανικῶν καπνοβιομηχανιῶν παρατηρουμένην τελευταίως καὶ συνεχῶς ἀναπτυσσομένην ἄμιλλαν βελτιώσεως, τῆς ποιότητος καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν προϊόντων.

Δεδομένου ὅτι, μὲ τὰ δύο πρῶτα ἔχομεν ἤδη ἐπαρκῶς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀσχοληθῆ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς στενότητος τοῦ πλαισίου τῆς παρούσης μελέτης, ἐνταῦθα θέλομεν ἀρκεσθῆ εἰς τὸ νὰ παράσχωμεν διασαφήσεις τινὰς ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον.

1. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῶν βιομηχανῶν

Μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἡ Imperial μετὰ τῆς συνεταίρου ὁμάδος τῆς British - American, εἶχον εἰς χεῖρας τῶν τὰ 80 - 85 % τῆς καταναλώσεως, χωρὶς νὰ συναντοῦν ἄξιον λόγου συναγωνισμὸν ἢ ἐνόχλησιν τινὰ. Ἀπὸ τινος ὁμως ἀνεφάνη-

(1) Πρβλ. I. Γενικὴ Εἰσαγωγικὴ Ἐπισκόπησις (Α'. Ἡ ἐξέλιξις τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν Ἐμπορικῶν Σχέσεων).

(2) Πρβλ. προαναφερθείσας ἀνοικτάς ἐπιστολάς καὶ ἀρθρογραφίαν.

σαν 2-3 ἄλλαι ομάδες, μικρότεροι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ κεφάλαια ἀλλὰ λίαν δραστήριαι· αἴτινες, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς νέων μεθόδων παρασκευῆς καὶ διὰ τῆς καλλιτέρας· ἐμφανίσεως τῶν σιγαρέττων των, πρὸς δὲ καὶ τῆς προσηκούσης διαφημίσεώς των (ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς), σημαντικὸν κερδαίνουσιν ἔδαφος ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Ἐδημιουργήθησαν οὕτω δύο ἰσχυραὶ παρατάξεις, ἐντόνως ἀγωνιζόμεναι διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν προϊόντων των. Σημειωτέον, ἐν τούτοις, ὅτι, τὰ εἰρημένα προϊόντα οὐδεμίαν οὐσιαστικὴν διαφορὰν μεταξὺ των παρουσιάζουν· διότι, πρόκειται πάντοτε περὶ σιγαρέττων ἐκ καπνοῦ «Βιρτζίνια», τῆς αὐτῆς προελεύσεως καὶ ποιότητος καὶ περὶ σιγαρέττων τῆς αὐτῆς τιμῆς (6 πένναι τὰ 10). Πρᾶγμα εὐνόητον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι, τὰ Ἀμερικανικὰ καπνὰ ἔχουν τυποποιηθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀπὸ ποιοτικῆς ἐπόψεως ὥστε, νὰ μὴ δύναται νὰ νοηθῆ ἀξία λόγου παραλλαγή τῶν χαρακτηριστικῶν των καί, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, τῆς ποιότητος τῶν ἐκ τούτων σιγαρέττων, εἰμὴ μόνον διὰ τῆς προσμίξεως ποσοστοῦ τινος καπνοῦ ἄλλης προελεύσεως.

Παρουσιάζεται ἄρα εὐκαιρία διαφωτίσεως τῶν καπνοβιομηχάνων ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν Ἀνατολικῶν καπνῶν, καὶ εἰδικώτερον τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ παρακινήσεως τούτων ὅπως ἐπιχειρήσουν τὴν κατασκευὴν καὶ διάδοσιν σιγαρέττων νέων τύπων διὰ τῆς ἀναμίξεως Ἀνατολικῶν καὶ Ἀποικιακῶν καπνῶν ἢ ἄλλων.

2. Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ καπνιστοῦ

α) Ἀπὸ τινος διεξάγεται ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ μεγάλη συζήτησις ἀφορῶσα εἰς τὰς ὑγιεινὰς συνθήκας τοῦ βίου ἀπὸ πάσης ἐπόψεως. Ἐν δὲ τῶν ἐπιμόνως καταπολεμουμένων εἰδῶν εἶναι καὶ ὁ καπνός. Εἰς τὴν σκέψιν κᾶθε καπνιστοῦ διηνεκῶς κρατεῖ ὁ φόβος τῆς ἐπὶ τῆς ὑγείας του ἐπιδράσεως τοῦ καταναλισκομένου καπνοῦ καὶ πάντοτε ἐνδιαφέρεται νὰ πληροφορηθῆ ποῖος καπνός καὶ ὑπὸ ποίαν μορφήν ἀποβαίνει ὀλιγώτερον ἐπιβλαβής.

Μοναδικὴ ἄρα εἶναι ἡ παρούσα εὐκαιρία ἵνα προωθηθῆ ἡ κατανάλωσις τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν διὰ τῆς ἐξάρσεως τῆς μικρᾶς εἰς νικοτίνην περιεκτικῆς των (1)· δεδομένου ὅτι, εἶναι

(1) Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ σύγκρισις τῆς εἰς νικοτίνην περιε-

πασίγνωστον ὅτι ἡ τοιαύτη σύνθεσις τῶν καθιστᾶ ταῦτᾶ ἀσυγκρίτως ἀβλαβέστερα τῶν ἄλλων.

β) Ἡ ἐπιβολὴ τῶν νέων τούτων τύπων σιγαρέττων, ἐξ ἀναμίξεως ποσοστοῦ ἀνατολικῶν καπνῶν, οὐδαμῶς θὰ εὔρισκεν ἀπαρασκευον τὸν Βρετανὸν καπνιστὴν δοθέντος ὅτι, τὰ «Ἀνατολικά» σιγαρέττα εἶναι ἀρκούντως γνωστὰ εἰς τὸ Βρετανικὸν κοινόν. Δὲν πρόκειται ἄρα νὰ ἀντιμετωπισθοῦν δυσχέρειαι ἀνάλογοι ἐκείνων αἱ ὁποῖαι θὰ προέκυπτον εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν θὰ ἐπεχειρεῖτο νὰ διαδοθῆ νέον ἄγνωστον εἶδος, θὰ ἤρκει νὰ ὑπομνησθοῦν προσηκόντως αἱ ὠφέλειαι τῶν ὁποίων, ἀπὸ πάσης ἐπόψεως, θὰ ἀπελάμβανον οἱ Βρετανοὶ καπνισταί, ἐπανερχόμενοι, καὶ δὴ καὶ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα, εἰς τὸ γνωστὸν τούτοις εἶδος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε τόσον ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τούτων καὶ τῶν πατέρων των. Θὰ ἐκολακεύοντο μάλιστα αἱ λοιπαὶ τάξεις καπνίζουσαι σιγαρέττα παρεμφερῆ πρὸς τὰ ὁποῖα μόνον αἱ ἀνώτεροι τάξεις εἶχον τὴν δυνατότητα νὰ καπνίζουν κατὰ τὸ παρελθόν.

κτικότητος τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, ἰδίᾳ πρὸς τὴν τῶν ὑπὸ τῆς Βρετανικῆς καπνοβιομηχανίας νῦν χρησιμοποιουμένων(*)).

Ποικιλία Καπνοῦ	Νικοτίνη ‰	Συγγραφεὺς ἢ ἐρευνητὴς	
Virginia	4,3 — 4,8	Kissling	
Kentucky	4,50	»	
Paraguay	1,4 — 3,5	} Capus, Leulliet & Foëx	
Maryland			4,2
Lot			6,9
Ἄλμυροῦ	1,35	Δαμβέργης	
Καρδίτσης	1,18	»	
Ἄγρινίου	0,69	»	
Σαρὶ Καρδίτσης	1,22	Μάνθος	
» Ἄλμυροῦ	1,17	»	
Βοσνίκου Σερρών	1,50	Ἐμμανουήλ	
Κιρετσιλέρ Ξάνθης	1,49	»	
Μπασὶ Μπαγλὶ (Δράμας)	2,57	Ἐμμανουήλ	
ἌΟξιλαρ (Ξάνθης)	1,49	} Ἄνδρεάδης Τοῦλ	
Σαχὶν	0,3 — 1,70		
Σερρών	1,8 — 3,13		
Μπασὶ Μπαγλὶ (Ροβίκας)	0,99 — 2,33		
» » (Πρωσοτσάνης)	0,83 — 4,45		

(*) Πρβλ. Θ. Ἀργυρούδη. «Ἡ νικοτίνη εἰς τὸν καπνόν», ἐν Δελτίῳ Καπνοῦ (τοῦ Σ.Γ.Π.Ε.Κ.), Ἄριθ. 12 - 1933 καὶ 1 καὶ 2 - 1934.

γ) Ἡ διακρίνουσα τὸ Βρεττανικὸν κοινὸν συντηρητικότης⁽¹⁾ ἐκλονίσθη ἔν τινι μέτρῳ τελευταίως ὡς ἐκ τῆς συνεχοῦς διαφημίσεως ποικιλίας, φαινομενικῶς τοῦλάχιστον, εἰδῶν σιγαρέττων (περὶ ἧς ἐγένετο μνεῖα) εἰς τρόπον ὥστε, νὰ εἶναι τοῦτο διατεθειμένον νὰ δοκιμάσῃ νέον τι προϊόν, παρέχον, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐξαιρετικὰς ιδιότητας καὶ ἀνωτέραν ποιότητα⁽²⁾.

V. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ — ΠΟΛΙΤΙΚΗ — ΤΑΚΤΙΚΗ

A'. Τὰ ὁλοκληρωμένα πορίσματα

Παρὰ τὰς προεκτεθείσας εὐνοϊκὰς συνθήκας, ἡ πρόσκτησις τῆς Βρεττανικῆς ἀγορᾶς, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῆς ὁμοιομορφίας καὶ σταθερότητος τῶν συνθηκῶν τῆς (καὶ δὴ καὶ τῆς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἐπικρατήσεως προϊόντος ἄλλης προελεύσεως), ὡς καὶ τῆς προαναφερθείσης συντηρητικότητος τοῦ Βρεττανικοῦ λαοῦ, ἀπαιτεῖ ἐπισταμένην ἐκ τοῦ πλησίου τῶν πραγμάτων ἐπισκόπησιν, λίαν περιεσκεμμένας καὶ συστηματικὰς προσπαθείας κοὶ σημαντικὰ μέσα.

B'. Οἱ δυνάμενοι νὰ συμβόλουν εἰς τὸν σκοπὸν παράγοντες

1. Ἡ Βρεττανικὴ Κυβέρνησις

Πρὸ πάσης ἄλλης προσπαθείας, θὰ ἔδει νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ εὐνοῦς ἀρωγὴ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις, θὰ ἦτο ἴσως δυνατόν —παρὰ τὸν κρατοῦντα ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ φιλελευθερισμόν— νὰ πεισθῇ νὰ συστήσῃ εἰς τοὺς καπνοβιομηχάνους τὴν χρησιμοποίησιν καὶ Ἑλληνικῶν καπνῶν ἐφ' ὅσον, διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ προϊόντος τούτου εἰς τὸ Ἡνω-

(¹) Ἡ συντηρητικότης τοῦ Βρεττανικοῦ καπνιστοῦ καὶ ἡ προσκόλλησις του εἰς ἓν καὶ μόνον προϊόν, τὸ ὁποῖον τὸν ἱκανοποιεῖ, εἶναι λίαν γνωστή· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀστάθειαν τοῦ Γερμανοῦ καπνιστοῦ, ὅστις εὐκόλως μεταπηδᾷ ἀπὸ εἰδους εἰς ἕτερον. Δι' ὃ καὶ ἡ κατανάλωσις εἰδους τινὸς σιγαρέττων ἐν Γερμανίᾳ διατηρεῖται συνήθως σταθερά, τῶν λοιπῶν συνθηκῶν παραμενουσῶν τῶν αὐτῶν, μέχρι τῆς ἐμφανίσεως καὶ συστηματικῆς διαφημίσεως ἑτέρου· ὁπότε, μεγάλη μερὶς καπνιστῶν προσελκύεται ὑπὸ τούτου· καί, ἐὰν μὲν ἱκανοποιηθῇ, ἐξακολουθεῖ νὰ τὸ προτιμᾷ, ἄλλως ἐπανερχεται εἰς τὸ παλαιόν.

(²) Τὰ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας Καλούδη «Μακεδῶν» κατασκευασθέντα κατὰ τὸ 1929 ἀνάμικτα σιγαρέττα ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς. (Τὴν προσπάθειαν ὅμως ταύτην ἀνέκοψαν ἄλλοι λόγοι καὶ δὴ καὶ οἰκονομικῆς φύσεως).

μένον Βασίλειον θὰ καθίσταντο, σὺν τῷ χρόνῳ, δυνατὴ ἢ αὐξήσεις τῶν εἰς Ἑλλάδα ἐξαγωγῶν Βρεττανικῶν βιομηχανικῶν προϊόντων (καὶ ἰδίᾳ μηχανημάτων) ⁽¹⁾ καὶ ἡ καλλιτέρα ρυθμισιτῶν πρὸς τοὺς Βρεττανοὺς δανειακῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος.

2. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν Ἑλλάδα ἄλλοι Βρεττανικοὶ κύκλοι

Πρὸς κατάλληλον προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους ἐνδείκνυται ταυτόχρονος ἐπαφὴ καὶ μετὰ τῶν Βρεττανικῶν κύκλων τῶν ἐχόντων ἄμεσα ἢ ἔμμεσα ἐν Ἑλλάδι συμφέροντα, οἵοι εἶναι: οἱ ἀσφαλιστικοί, τραπεζικοὶ καὶ λοιποὶ οἰκονομικοὶ ὀργανισμοί, οἱ ναυπηγοί, οἱ ἔμπροσι, οἱ ἐργοστασιάρχαι βαρείας βιομηχανίας καὶ μεταλλουργίας, καὶ ἄλλοι βιομήχανοι κ.λ.π.

Ἐπίσης, θὰ πρέπει νὰ ζητηθῆ ἡ ἐνίσχυσις τῶν Βρεττανῶν —φιλελλήνων ἰδίᾳ— πολιτευτῶν, ὡς καὶ παντὸς ἀρμοδίου, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Πρεσβείας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Ὅσοι δὲ τούτων δὲν κατέχουν ἐπαρκῶς τὰ πράγματα, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως πλήρως διαφωτισθοῦν ἐπὶ τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος τῆς δημιουργίας τῆς ὑγιούς βάσεως συνεργασίας τῶν δύο χωρῶν, ἧς μνείαν ἐκάμαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ⁽²⁾.

Πλὴν τούτων, δεόν νὰ ἐξηγηθῆ δεόντως εἰς τοὺς ἀρμοδίους οἰκονομικοὺς ἐκπροσώπους τῶν Βρεττανικῶν Κτήσεων, ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ καπνὰ δὲν πρόκειται νὰ συναγωνισθοῦν τὰ ἰδικὰ των, ἀλλὰ μόνον μικρὸν ποσοστὸν τῶν ἐξ ἄλλων —ξένων— χωρῶν εἰσαγομένων ν' ἀντικαταστήσουν καὶ τοῦτο παροδικῶς ⁽³⁾. τούναντίον δὲ θὰ διευκολύνουν τὴν κατανάλωσιν τῶν ἐξ ἀποικιακῶν καπνῶν σιγαρέττων, ὧν διὰ τῆς ἀναμίξεως θὰ βελτιώσουν τὴν ποιότητα.

⁽¹⁾ Μηχανήματα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα, χρήσιμα διὰ τὴν γεωπονίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἑλλάδος, δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν ἐκ τοῦ πίνακος Δ' τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (τὸν ὁποῖον τὸ εἰρημένον Ὑπουργεῖον διαθέτει ἐλευθέρως). Αἱ εἰς Ἑλλάδα δὲ εἰσαγωγαὶ Ἀγγλικῶν εἰδῶν τῆς εἰρημένης κατηγορίας εἶναι ἐπιδεκτικαὶ ἀμέσου πενταπλασιασμοῦ.

⁽²⁾ Πρβλ.: I. Γενικὴ Εἰσαγωγικὴ Ἐπισκόπησις, (Γ'. Προβλέψεις καὶ Ἐνδείξεις).

⁽³⁾ Διότι, ἡ ἐκ τῆς προσμίξεως Ἑλληνικῶν καπνῶν μέλλουσα νὰ προκύψῃ βελτίωσις τῶν σιγαρέττων, δὲν θέλει βραδύνει νὰ προκαλέσῃ αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως.

3. Οἱ Βρεττανοὶ Καπνοβιομηχανοὶ

Ἐκ παραλήλου, ἐπιβάλλεται ὅπως, καταβληθοῦν ἄμεσοι ἐνέργειαι διὰ τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, διὰ συνεννοήσεως μετὰ τῶν καπνοβιομηχάνων, καὶ ἰδίᾳ μετὰ τῶν μεγαλυτέρων Ὀμίλων (Imperial, British-American, Carreras Godfrey Phillips-Abdulla), οἵτινες πρέπει νὰ διαφωτισθοῦν εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ καπνὰ ταῦτα ἀπὸ τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐπόψεως.

Ἐὰν μὲν ἐπιτευχθῆ ἡ εὐνους συνδρομὴ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως, αἱ ἄμεσοι ἐνέργειαι αὗται εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ νὰ διευκολυνθῆ ἡ πραγματοποίησις τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ· ἐὰν δέ, παρ' ἐλπίδα, ἡ εἰρημένη κρατικὴ συνδρομὴ δὲν ἐπιτευχθῆ ἢ καὶ ἐπιτυχανομένη δὲν ἐπιφέρῃ τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα — ὡς ἐκ τοῦ κρατοῦντος ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ φιλελευθέρου δόγματος — τότε, μόνον δι' ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεως μὲ τὰς διατεθειμένας πρὸς τοῦτο σοβαρὰς καπνοβιομηχανίας δυνάμεθα νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν αὔξησιν τῆς διαθέσεως τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν. Ἐν τοιαύτῃ ὁμως περιπτώσει, καὶ χρόνος περισσότερος καὶ προσπάθειαι μεγαλύτεραι ἀπαιτηθήσονται καὶ τὰ ἀποτελέσματα κατὰ πολὺ μετριώτερα θὰ εἶναι.

Γ'. Ἡ ἐνδεδειγμένη Τακτικὴ

Αἱ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνουσι μὲσω τῶν ὑφισταμένων ἐπισήμων ἀντιπροσώπων (πρεσβευτῶν, ἐμπορικῶν ἀκολούθων κ.λ.π.), ἐνισχυομένων ὑπὸ τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν συμβούλων εἰδικῶς ὀριζομένων. Τὸ ζήτημα ὁμως οὕτω θὰ διεχειρίζετο κατὰ βάσιν ὑπὸ προσώπων ὡς ἐν παρέργῳ μὲ τοῦτο ἀσχολουμένων (ὡς ἐκ τῶν πολλῶν ἄλλων ἀσχολιῶν) καὶ ἀόριστον καὶ λίαν περιορισμένην (λόγω τῆς φύσεως τοῦ ζητήματος) ἐχόντων εὐθύνην. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν ἀμφίβολα πάντως δὲ μέτρια ὡς συνέβη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Ὁ τοιοῦτος τρόπος ἐνεργείας δέον, ἄρα, μᾶλλον νὰ ἀποκλεισθῆ.

1. Ἐπιτροπὴ εἰς Μεγάλῃν Βρεττανίαν

Ἀποτελεσματικώτερα ἐπίτευξις τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν θὰ ἦτο δυνατὴ δι' ἀποστολῆς εἰς μεγάλην Βρεττανίαν ὀλιγομε-

λοῦς εἰδικῶς ἐξουσιοδοτημένης Ἐπιτροπῆς. Εἶναι δὲ καταφανές ὅτι, ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς προώριστα νὰ ἔχη ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποστολῆς τῆς. Δι' ὃ καὶ, εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν ταύτης ἰδιαιτέρα ὄλως δέον νὰ δοθῇ προσοχή. Θὰ πρέπει δηλαδὴ αὕτη ν' ἀποτελεσθῇ ἐκ προσώπων σοβαρῶν καὶ καταλλήλων, ἐχόντων τὰς ἀπαιτουμένας οἰκονομικὰς, ἐμπορικὰς καὶ τεχνικὰς, εἰδικὰς τε καὶ γενικὰς, πρακτικὰς τε καὶ θεωρητικὰς γνώσεις (¹).

Ἐὰν δ' οἴουσδήποτε λόγους δὲν ἐπέλθῃ συμφωνία μετὰ τῶν μεγάλων βιομηχανιῶν (ἣτις καὶ μόνον θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ταχεῖαν καὶ εἰς μεγάλην κλίμακα τοποθέτησιν τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν), τότε ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ στραφῇ πρὸς τὰς μεσαίας καὶ μικρὰς βιομηχανίας μὲ τὴν βásiμον ἐλπίδα ὅτι, πειθομένων τῶν μικρῶν καπνοβιομηχανιῶν νὰ χρησιμοποιοῦσιν Ἑλληνικὰ καπνὰ, θὰ ἀναγκασθοῦν, σὺν τῷ χρόνῳ, καὶ αἱ μεγάλαι, λόγῳ τοῦ συναγωνισμοῦ, νὰ ἀκολουθήσουν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ πρέπει νὰ παρασχεθοῦν εἰς τὰς μικρὰς καπνοβιομηχανίας μεγάλαι διευκολύνσεις καὶ δὴ καὶ εὐκολίαι πληρωμῆς, κατ' ἀρχὰς τοῦλάχιστον (²).

Τὸ ἔργον δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, θὰ εἶναι ἔτι ἐπιπονώτερον.

Γενικῶς, εἰς τὰς προσπαθείας τῆς ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἀγνοήσῃ οἵανδήποτε προϋπάρχουσαν τυχὸν προεργασίαν (³) ὀφείλει δέ, πάσῃ θυσίᾳ, νὰ χρησιμοποιοῦσιν πάντα πα-

(¹) Κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν ἡ ἐξ Ἑλλάδος ἐπιτροπὴ θὰ ἔδει νὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ 3 μελῶν: α) ἀντιπροώπου τῶν καπνικῶν ὀργανώσεων Ἀθηνῶν) ὑποδειχθησομένου ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἀγγλο-Ἑλληνικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν), β) ἀντιπροώπου τῶν καπνικῶν ὀργανώσεων Θεσσαλονίκης (ὑποδειχθησομένου ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἀγγλο-Ἑλληνικοῦ Συνδέσμου Θεσσαλονίκης) καὶ γ) ἐκπροώπου τῶν ἐξ Ἀγγλίας εἰσγαγέων (ὑποδειχθησομένου ὑπὸ τῶν Ἐπορικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ τῶν Ἀγγλο-Ἑλληνικῶν Συνδέσμων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης). Εἰς τούτους δὲ θὰ ἔδει νὰ προστεθῇ καὶ ὁ ἐν Λονδίῳ Ἑλλήν Πρεσβευτῆς (ἢ ἀναπληρωτῆς του)᾽

(²) Οἷας παρῆχον κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἐξακολουθοῦν, ἐν μεγάλῳ μέτρῳ, νὰ παρέχουν οἱ Ἀμερικανοί.

(³) Ἑλληνικὴν ἢ καὶ ἄλλων χωρῶν ἐνδιαφερομένων ὁμοίως διὰ τὴν διάθεσιν Ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ εἰς τὴν Βρεττανικὴν ἀγορὰν (Τουρκία, Βουλγαρία, κλπ.).

ράγοντα χρήσιμον εἰς τὸ ἔργον τῆς⁽¹⁾ καὶ συνεργασθῆ μετὰ οἰωνδήποτε ἐπιδιωκόντων παραλλήλους ἢ συναφεῖς σκοπούς⁽²⁾).

2. Μόνιμον Γραφεῖον ἐν Λονδίῳ

Τὴν Ἐπιτροπὴν θὰ ὤφειλεν, ὅπωςδῆποτε, μελλοντικῶς νὰ διαδεχθῆ μόνιμον Εἰδικὸν Γραφεῖον ἰδρυόμενον ἐν Λονδίῳ.

Προορισμὸς τοῦ Γραφείου τούτου, πλὴν τῆς, γενικωτέρας μερίμνης διὰ τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν ἐντὸς τοῦ γενικοῦ πλαισίου τῆς προαγωγῆς τῶν Ἑλληνο-Βρεττανικῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν, γενικώτερον, σχέσεων, θὰ εἶναι:

α) ἡ ἐκ τοῦ πλησίον παρακολούθησις τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τοῦ καπνοῦ ἐν τῇ Βρεττανικῇ ἀγορᾷ.

β) ἡ διὰ συνεχοῦς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν καπνοβιομηχανιῶν παροχὴ τούτοις πάσης δυνατῆς πληροφορίας καὶ διευκολύνσεως, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑπὸ συμφέροντας ὄρους ἐξασφάλισιν τοῦ ἐφοδιασμοῦ των εἰς κατὰλληλα Ἑλληνικὰ καπνά,

γ) ἡ μέριμνα τῆς ὑπὸ ἱκανοποιητικὸς ὄρους χρησιμοποιήσεως των ὑπὸ τῶν εἰρημένων βιομηχανῶν καί,

δ) ἡ διαφήμισις τῶν προσόντων τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν καί, εἰδικώτερον, ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα γνωστοποίησις: αα) τῆς μικρᾶς εἰς νικοτίνην περιεκτικότητός των, ββ) τῆς καυσιμότητός των⁽³⁾, γγ) τῶν συνδυαστικῶν καὶ ἐξυψωτικῶν καθόλου τῶν μιγμάτων ἰδιοτήτων των.

Τὸ Γραφεῖον δέον, ἀπαραιτήτως, νὰ ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν του 2—3 ἀρίστους ἐμπειρογνώμονας διὰ τὰς ἀναμίξεις (χαρμαντζῆδες) καὶ τέλειον ποικίλον καὶ ἄφθονον δειγματολόγιον⁽⁴⁾ περιλαμβάνον καπνὰ ποικίλης ἐπεξεργασίας καὶ συσκευασίας (τόσον τύπου Μπασμᾶ ὅσον καὶ Τόγκας). Ταῦτα δέ, ἐκτελω-

(1) Καπνικοὺς ἰδίᾳ παράγοντας, κλπ.

(2) Ὡς λ. χ. τοὺς ἐκπροσωποῦντας ἄλλας χώρας παραγοῦσας Ἀνατολικά καπνά, κλπ.

(3) Ταῦτα καλοῦν, ὡς γνωστόν, μόνον τῶν ἄνευ προσθήκης νίτρου ἢ ἄλλων οὐσιῶν. προσὸν τὸ ὅποιον δὲν ἔχουν συνήθως ἐπαρκῶς τὰ ἄλλα καπνὰ καὶ ὄπερ, καὶ μόνον, πλέον ἢ ἐπαρκῶς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως ἀναμίκτων μὲ Ἑλληνικὰ καπνὰ τύπων σιγαρέττων.

(4) Τὴν καλὴν διατήρησιν τῶν καπνῶν τοῦ δειγματολογίου θὰ ἐξασφαλίζῃ καλὸς στιβαδὸρος.

νιζόμενα, θὰ πρέπει νὰ διατίθενται δωρεὰν ἢ μὲ ἡλαττωμένην τιμὴν.

Οἱ χαρμαντζήδες τοῦ γραφείου θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν καπνοβιομηχάνων διὰ τὴν δοκιμαστικὴν κατασκευὴν τύπων σιγαρέττων καὶ ἰδίᾳ ἀναμίκτων (ἐξ ἀποικιακῶν καὶ ἑλληνικῶν καπνῶν, ἐξ ἀμερικανικῶν καὶ ἑλληνικῶν, κ. ἄ. τυχόν). Ἐφοῦ μελετήσῃ ποίας τιμῆς πρέπει νὰ εἶναι τὰ κατάλληλα διὰ τὰ μίγματα (χαρμάνια) τῶν ἀνωτέρας ποιότητος σιγαρέττων καπνὰ καὶ ποίας τὰ ἐνδεδειγμένα διὰ τὰ μίγματα τῶν λαϊκῶν, τὸ γραφεῖον θὰ κατασκευάσῃ ἄφθονα δείγματα ἀμιγῶν καί, πρὸ παντός, ἀναμίκτων σιγαρέττων⁽¹⁾. Ἰδιαιτέρας καταβαλλομένης προσοχῆς εἰς τοὺς διὰ τὰς πολυπληθεῖς λαϊκὰς τάξεις καὶ τοὺς νέους προοριζομένους τύπους, διότι μόνον τούτων ἡ ἐπιτυχία δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀποτελέσματα ἄξια λόγου καὶ σταθερά. Τὰ δείγματα δὲ ταῦτα μὲ τὰς συνταγὰς τῶν χαρμανίων τῶν θὰ τὰ παραχωρῆ δωρεὰν ἢ εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς τῶν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους⁽²⁾.

Τέλος, οὐδὲ τὸ ζήτημα τῆς προσηκούσης ἐλκυστικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐμφανίσεως τοῦ τε προϊόντος καὶ τῶν κυτίων, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο σχετικόν, δέον νὰ ἀφίση τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γραφείου ἀδιάφορον.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν καπνοβιομηχανιῶν θὰ λυθῆ: εἴτε διὰ τῆς ἀναλήψεως τούτου

(1) Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας νῦν ἐνδείξεις θὰ πρέπει νὰ κατασκευασθοῦν οἱ ἑξῆς τύποι σιγαρέττων:

α) 80 % ἀποικιακὰ τύπου Σμύρνης + 20 % ἑλληνικά.

Τιμὴ 6 πένναι τὰ 10 σιγαρέττα (λαϊκά).

β) 80 % ἀποικιακὰ τύπου Βιρτζίνια + 20 % ἑλληνικά.

Τιμὴ 6 πένναι τὰ 10 σιγαρέττα (λαϊκά).

γ) 65 % ἀποικιακὰ τύπου Βιρτζίνια + 35 % ἑλληνικά.

Τιμὴ 8 πένναι τὰ 10 σιγαρέττα (μεσαίας τάξεως).

δ) Καθαρῶς Ἑλληνικὰ καπνὰ. σιγαρέττα μὲ πολυτελεῖ ἐμφάνισιν καὶ συσκευασίαν (ἀριστοκρατικά).

ε) 88—90 % ἀμερικανικὰ τύπου Βιρτζίνια + 10—12 % ἑλληνικά.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ εὐρέως καταναλισκόμενα ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ἀνάμικτα σιγαρέττα.

στ) Ὅμοίως θὰ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ τύπος καπνοῦ πίπας μὲ 88—90 % ἀποικιακὰ καὶ 10—12 % ἑλληνικά, κατ' ἀρχάς. κατόπιν θὰ αὐξήσῃ βαθμηδὸν ἢ εἰς Ἑλληνικὰ ἀναλογία.

(2) Οὕτω ἐνήργησαν καὶ οἱ Ἀμερικανοί, ἄλλοτε, διὰ τὴν προώθησιν τῶν ἰδικῶν τῶν καπνῶν.

ὑπὸ τοῦ Γραφείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχη παρακαταθήκην (en consignation) μερίδων καπνῶν καταλλήλων (δι' ὧν θὰ ἐφοδιάζη τὰ ἐργοστάσια), εἴτε διὰ συμφωνίας μεταξὺ τοῦ Γραφείου καὶ αὐτόθι ἐγκατεστημένων καπνεμπόρων εἰδικῶν εἰς τὰ ἀνατολικά καπνά, μέσῳ τῶν ὁποίων θὰ γίνωνται αἱ προμήθειαι τῶν ἐργοστασίων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τοῦ γραφείου. Ὁ προκριτέος τρόπος θὰ καθορισθῇ, ἀφοῦ τὸ ζήτημα μελετηθῇ καλλίτερον ἐπὶ τόπου.

Τὸ Γραφεῖον, σὺν τῷ χρόνῳ, προσηκόντως συμπληρούμενον, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν δρᾶσιν του ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν Βρεττανο - Ἑλληνικῶν συναλλαγῶν, παρέχον τὰς πολυτίμους συμβουλὰς του εἰς τε τοὺς εἰσαγωγεῖς, παντὸς προῖόντος εἰς τὰς δύο ἐπικρατείας μὲ γνώμονα πάντοτε τὴν ἀρίστην ἐξυπηρέτησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν ὑπὸ τούτου χρησιμοποιοηθησομένων μέσων ἔσεται καὶ ἡ δημιουργία καὶ διατήρησις διαρκοῦς ἐκθέσεως—Ἐμπορικοῦ Μουσείου—τῶν εἰρημένων προϊόντων.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

Σ. ΓΙΟΧΑΛΑΣ, Μ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, Κ. ΜΟΣΚΩΦ

Π Η Γ Α Ι

Annuaire International de Statistique Agricole (τοῦ Institut International d'Agriculture). Rome.

Δελτίον Καπνοῦ (τῆς Ἑνώσεως Γραφείων Προστασίας Ἑλληνικοῦ Καπνοῦ). Καβάλλα.

Die Wirtschaft des Auslandes 1900-1927 -(Einzelchriften zur Statistik des Deutschen Reichs, No. 5). Berlin, 1928.

Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία κατὰ τὸ ἔτος 1936 (τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου). Ἀθῆναι, 1937.

Ὅμοιος κατὰ τὸ ἔτος 1937
Ἀθῆναι, 1938.

Il Tabacco (Organo della Coltura, dell'Industria e del Commercio del Tabacco). Roma.

Μηνιαῖον Δελτίον τοῦ Εἰδικοῦ Ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν Ξένων Ἐπικρατειῶν (τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος). Ἀθῆναι.

Οἰκονομικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Ἑλλάδος (Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος—Γ. Χαριτάκη). Ἀθῆναι.

Report on Economic and Commercial Conditions in Greece ὑπὸ S. R. Jordan, (No. 675 τοῦ Department of Overseas Trade). London, 1937.

Revue des Tabacs. Paris.

Revue Internationale des Tabacs. Paris.

Στατιστικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Ἑλλάδος (τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος). Ἀθῆναι.

Στατιστικὴ τοῦ Ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν Ξένων Ἐπικρατειῶν (τῆς Γενικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος). Ἀθῆναι.

Suddeutsche Tabakzeitung. Mainz a Rh.

Tobacco (τῆς Tobacco Trade Journal Company). New-York.

Tobacco (A monthly trade Journal of the Importer, Exporter, Manufacturer and Retailer of Tobacco). London.

United States «Tobacco Journal». New-York.